

REFERENCE

ព្រះរាជក្រម

នស/រកម/២២០៦/០៣៣

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
 សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរារដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
 ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជ្យរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីនិម្មលា
 ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រ កត/០៧០៤/១២៤ ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៤ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/២១ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងបរិស្ថាន
- បានទ្រង់យល់ សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយរបស់សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន

ប្រកាសឱ្យប្រើ

ច្បាប់ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមឱ្យ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទូលរួមលើពិធីសារក្សេត្ត
 នៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលរដ្ឋសភា
 បានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី២៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៦ នាសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាលើកទី៩ នីតិកាល
 ទី៣ និងដែលព្រឹទ្ធសភាបានយល់ស្របតាមទម្រង់ និងគតិនៃច្បាប់នេះទាំងស្រុង ដោយ
 គ្មានការកែប្រែឡើយ ហើយដែលមានសេចក្តីទាំងស្រុងដូចតទៅនេះ :

22.12.06

**ច្បាប់
ស្តីពី**

**ការអនុម័តយល់ព្រមឱ្យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាចូលរួមលើពិធីសារ
ក្នុងនាមអនុសញ្ញាគ្របដណ្តប់ការសហប្រជាជាតិ
ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ**

មាត្រា ១._

អនុម័តយល់ព្រមឱ្យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាចូលរួមលើពិធីសារក្នុងនាមអនុសញ្ញាគ្របដណ្តប់ការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលធ្វើនៅទីក្រុងក្យូតូ ប្រទេសជប៉ុន នាថ្ងៃទី ១១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៩៧ ហើយដែលមានអត្ថបទទាំងស្រុង ភ្ជាប់មកជាមួយនេះ ។

មាត្រា ២._

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវបន្តរាល់នីតិវិធីដើម្បីអនុវត្តពិធីសារនេះ ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៦

ក្នុងព្រះបរមនាម និងតាមព្រះរាជក្រាស់បង្គាប់

ប្រមុខរដ្ឋមន្ត្រី

ហត្ថលេខា និងព្រះរាជលញ្ឆករ

ជា ស៊ីម

ពល. ០៦១២.៥៣៨

**បានយកសេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយ
សូមឡាយព្រះហស្តលេខាព្រះមហាក្សត្រ**

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ហត្ថលេខា

ហ៊ុន សែន

បានជម្រាបជូនសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី

ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ

ហត្ថលេខា

ហ៊ុក ហ៊ាន់ត

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

លេខ: ៥៤ រ.ជ.ណ. ក.ប.ប

សេចក្តីថ្លែងបោក

នៃសេចក្តីប្រកាស

ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមឱ្យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាចូលរួមក្នុងកិច្ចសន្យា

នៃអនុសញ្ញាក្របខណ្ឌសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ចាប់តាំងពីពាក់កណ្តាលទសវត្សរ៍ទី ៨០ មក គេបានរកឃើញភស្តុតាងវិទ្យាសាស្ត្រជាច្រើនដែលអះអាងថា សកម្មភាពរបស់មនុស្សជាមូលហេតុចម្បងនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមិនប្រក្រតីនាប៉ុន្មានទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ។ ប្រសិនបើនិន្នាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ នៅតែបន្តទៀតនោះ នាពេលអនាគត ពិភពលោកនឹងជួបប្រទះ នូវការកើនកំដៅ ការឡើងកម្ពស់ទឹកសមុទ្រ ការប្រែប្រួលកម្ពស់ទឹកភ្លៀង និងព្រឹត្តិការណ៍អាកាសធាតុមិនប្រក្រតី ជាច្រើនទៀត (ភាពរាំងស្ងួត ទឹកជំនន់ ខ្យល់ព្យុះ សង្ស្រាវ) ដែលអាចមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់ ក្របវិស័យនៃសេដ្ឋកិច្ច ជាពិសេសវិស័យកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ ធនធានទឹក សុខាភិបាល បរិស្ថាន និងការលិចលង់តំបន់ទំនាប តាមឆ្នេរសមុទ្រជាដើម។ ប្រទេសក្រីក្រជាងគេទាំងអស់នៅពិភពលោកបានប្រកាសយល់ព្រមលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយសារតែ បណ្តាប្រទេសទាំងនោះ ភាគច្រើនជាប្រទេសកសិកម្ម ហើយមានសមត្ថភាព មធ្យោបាយ និងធនធានស្តុកស្តង់ដារ មិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ធានាបាននូវការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ដោយយល់យ៉ាងច្បាស់ពីផលវិបាកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរទាំងនេះ បណ្តាប្រទេសនៅលើពិភពលោក បានឯកភាពគ្នាអនុម័ត អនុសញ្ញាក្របខណ្ឌសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) នៅក្នុងសន្និសីទកំពូលពិភពលោករបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍ ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅនៅខែមិថុនា ឆ្នាំ ១៩៩២ នៅទីក្រុងរីយ៉ូដេស្យានេរ៉ូ នៃប្រទេសប្រេស៊ីល។

គោលបំណងសំខាន់នៃអនុសញ្ញានេះ គឺធ្វើឱ្យកំហាប់ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ (Greenhouse gases) នៅក្នុង បរិយាកាសមានស្ថេរភាព នៅក្នុងកម្រិតមួយដែលអាចរារាំងស្ថានភាពនៃប្រព័ន្ធប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ បណ្តាលមកពី សកម្មភាពមនុស្ស ចំពោះប្រព័ន្ធអាកាសធាតុ។

មកទល់បច្ចុប្បន្ន មានប្រទេសចំនួន ១៨៦ នៅលើពិភពលោក បានចូលរួមជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះ។ ប្រទេសកម្ពុជាបានចុះហត្ថលេខា សុំចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញាស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នាថ្ងៃទី ១៨ ខែ ធ្នូ

ឆ្នាំ១៩៩៥ ហើយនៅថ្ងៃទី ២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩៦ រដ្ឋសភានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានអនុម័តច្បាប់ស្តីពី ការអនុម័តយល់ព្រមលើអនុសញ្ញាក្របខណ្ឌសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ នាសម័យប្រជុំលើកទី ៧ នីតិកាលទី ១ ។

នៅឆ្នាំ ១៩៩៨ មូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក (Global Environment Facility, GEF) និងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍ សហប្រជាជាតិ (United Nations Development Programme, UNDP) បានអនុម័តផ្តល់ជំនួយចំនួន ៣២ម៉ឺនដុល្លារ អាមេរិក ដើម្បីឱ្យកម្ពុជារៀបចំរបាយការណ៍ជាតិ លើកទីមួយរបស់ខ្លួនសម្រាប់ដាក់ជូនសម័យប្រជុំប្រចាំឆ្នាំនៃភាគី ជាសមាជិករបស់អនុសញ្ញា ។ យើងបានប្រើប្រាស់ជំនួយនេះ សម្រាប់ការធ្វើសារពើភណ្ឌឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ជាលើកដំបូង នៅកម្ពុជាដែលបានកំណត់ឃើញថា នៅឆ្នាំ ១៩៩៤ ប្រទេសកម្ពុជាបានបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ចំនួនប្រមាណ ៦០លានតោន ហើយព្រៃឈើយើងស្របយកឧស្ម័នកាបូនិចពីបរិយាកាសចំនួនប្រមាណ ៦៥លានតោន ។

ពិធីសារក្យូតូ (The Kyoto Protocol) គឺជាកិច្ចព្រមព្រៀងទីមួយ នៅក្រោមអនុសញ្ញាស្តីពីការប្រែប្រួល អាកាសធាតុ ដែលបានកំណត់គោលដៅជាក់លាក់ ក្នុងការឈានទៅសម្រេចគោលដៅចម្បងនៃអនុសញ្ញា ស្តីពីការ ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ នៅក្នុងប្រទេសអភិវឌ្ឍ ។ ពិធីសារក្យូតូ ត្រូវបានអនុម័តដោយសមាជិក នៃអនុសញ្ញាស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំរបស់ភាគីជាសមាជិក លើកទី៣ ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅចាប់ពីថ្ងៃទី ០១ ដល់ ១១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៩៧ នៅទីក្រុងក្យូតូ ប្រទេសជប៉ុន ។ ពិធីសារនេះ ត្រូវបានចុះហត្ថលេខាចាប់ពីថ្ងៃទី១៦ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩៩៨ ដល់ថ្ងៃទី១៥ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩៩៩ នៅទីស្នាក់ការ របស់អង្គការសហប្រជាជាតិនាទីក្រុងញូវយ៉ក ។ គិតត្រឹមថ្ងៃទី១២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៥ មានប្រទេសចំនួន៨៤ បានចុះហត្ថលេខាលើពិធីសារនេះ ហើយប្រទេសចំនួន ១៥១ បានផ្តល់សច្ចាប័ន ឬសុំចូលជាសមាជិករួចហើយ ។ ប្រទេសដែលពុំទាន់ចុះហត្ថលេខា និងផ្តល់សច្ចាប័នដល់ពិធីសារនេះ អាចសុំចុះហត្ថលេខា និងសុំចូលជាសមាជិកនៅ ពេលណាមួយក៏បាន ។ ពិធីសារនេះចូលជាធរមាន នៅក្នុងរយៈពេល ៩០ថ្ងៃ ក្រោយពីពេលដែលប្រទេសចំនួន ៥៥ ផ្តល់សច្ចាប័ន ឬចូលជាសមាជិក ដោយរួមទាំងប្រទេសក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ១ ផង (ពោលគឺក្រុមប្រទេសមានឧស្សាហកម្ម លូតលាស់ និងប្រទេសមានសេដ្ឋកិច្ចស្ថិតនៅក្នុងអន្តរកាលជាអតីតប្រទេសក្នុងប្លុកសង្គមនិយម) ដែលបានបញ្ចេញ ឧស្ម័នកាបូនិចចំនួន ៥៥% នៃបរិមាណសរុបនៅឆ្នាំ ១៩៩០ ។ ពិធីសារនេះបានចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី ១៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៥ ពោលគឺ ៩០ថ្ងៃ ក្រោយពេលដែលសហព័ន្ធរុស្ស៊ីបានផ្តល់សច្ចាប័ន ដល់ពិធីសារនេះ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៤ ។ ពិធីសារនេះ គឺជាជំហានជាក់ស្តែងទី ១ ដែលអាចជួយពិភពលោកឈានទៅសម្រេចបាននូវគោលដៅ ចុងក្រោយនៃអនុសញ្ញាស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺការរាំងស្ងាត់ " ឥទ្ធិពលប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ បណ្តាលពី សកម្មភាពមនុស្សចំពោះប្រព័ន្ធអាកាសធាតុ " ។ យោងតាមពិធីសារនេះ ប្រទេសចំនួន ៣៨នៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ១ នៃអនុសញ្ញាបានយល់ព្រម បំពេញកាតព្វកិច្ចកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ប្រាំមួយមុខ ក្នុងបរិមាណយ៉ាងហោចណាស់ ចំនួន ៥% ធៀបនឹងកម្រិតដែល ប្រទេសទាំងនោះបានបញ្ចេញនៅឆ្នាំ ១៩៩០ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០០៨ និង២០១២ ។ បណ្តាប្រទេស ទាំងនេះអាចធ្វើការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ដែលជាកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន តាមរយៈយន្តការបីគឺ ទីមួយ

ការធ្វើ ពាណិជ្ជកម្មអេមីស្យុង (Emission Trading, ET) ទីពីរ ការអនុវត្តរួមគ្នា (Joint Implementation, JI) រវាងប្រទេស អភិវឌ្ឍន៍ថ្មី និងទីបី យន្តការអភិវឌ្ឍស្អាត (Clean Development Mechanism, CDM) សំដៅលើកទឹកចិត្ត ឱ្យមានគម្រោងកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នរួមគ្នារវាងប្រទេសអភិវឌ្ឍ និងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ។

កាលានុវត្តភាពសំខាន់របស់ពិធីសារនេះ សម្រាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ គឺការចូលរួមអនុវត្តគម្រោងក្រោម "យន្តការអភិវឌ្ឍស្អាត" ដែលមានបំណងជួយប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ឱ្យសម្រេចបាននូវគោលដៅអភិវឌ្ឍប្រកបដោយ ចីរភាព និងជួយប្រទេសនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ១ ក្នុងការសម្រេចនូវកាតព្វកិច្ចកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នរបស់ខ្លួន ។ បណ្តាគម្រោងនេះរួមមាន ១-គម្រោងលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពថាមពល និងការសន្សំថាមពលនៅក្នុងវិស័យ ឧស្សាហកម្ម ការដឹកជញ្ជូន ការផលិតថាមពល និងលំនៅដ្ឋាន ២-គម្រោងប្រើប្រាស់ថាមពលកើតឡើងវិញ (Renewable energy) ដូចជាពន្លឺព្រះអាទិត្យ ថាមពលខ្យល់ ថាមពលជីវម៉ាស (Biomass) ៣-គម្រោងស្តារ ព្រៃឈើ (Reforestation) និងដាំដើមឈើនៅតំបន់ថ្មីៗ (Afforestation) ។ល។

ប្រទេសលូតលាស់ជាច្រើន ដែលមានកាតព្វកិច្ចកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នរបស់ខ្លួន បានចាប់អារម្មណ៍ក្នុង ការអនុវត្តគម្រោងក្រោម "យន្តការអភិវឌ្ឍស្អាត" នៅបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ដូចជា ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាដើម ដោយហេតុថា ប្រទេសទាំងនេះមានការលំបាកក្នុងការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់នៅក្នុង ប្រទេសគេផ្ទាល់ ពីព្រោះគេបានប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាថ្មី និងទំនើបប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់រួចទៅហើយ ។ ប្រទេស កម្ពុជាត្រូវចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារក្រុមសម្ព័ន្ធនឹងមានសិទ្ធិទទួលបាននូវបណ្តាគម្រោងក្រោម "យន្តការអភិវឌ្ឍស្អាត" នេះ ។

នៅក្នុងដំណើរការចរចាថ្នាក់អន្តរជាតិ ទាក់ទងនឹងពិធីសារនេះ សហរដ្ឋអាមេរិកបានប្រកាសថា ខ្លួនពុំមាន បំណងកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ដូចដែលមានកំណត់ក្នុងពិធីសារក្រុមទេ ដោយសំអាងទៅលើផលប៉ះ ពាល់ជាអវិជ្ជមាន ទៅលើកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ទោះបីប្រទេសនេះបញ្ចេញឧស្ម័នកាបូនិចរហូតដល់ទៅ ២៥%នៃបរិមាណ ឧស្ម័នកាបូនិចបញ្ចេញសរុប លើពិភពលោកនៅពេលដែលចំនួនប្រជាពលរដ្ឋអាមេរិកមានតែប្រមាណ ៤,៥% នៃចំនួន ប្រជាពលរដ្ឋនៅលើពិភពលោកក្តី ។ សហរដ្ឋអាមេរិកបានទាមទារឱ្យដាក់បញ្ចូលព្រៃឈើ និងការគ្រប់គ្រងដីធ្លីទាំងអស់ ជាអាងផ្ទុកកាបូន ដើម្បីរាប់បញ្ចូលក្នុងកាតព្វកិច្ចកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់របស់ខ្លួន ។ ប្រទេសជប៉ុនដើមឡើយបាន គាំទ្រជំហររបស់អាមេរិក តែក្រោយមកបានដកខ្លួនចេញ ដោយងាកមកគាំទ្រជំហររបស់សហគមន៍អឺរ៉ុប និងក្រុម ប្រទេស G77 ចិនវិញ ដើម្បីជំរុញការអនុវត្តពិធីសារក្រុមឱ្យបានឆាប់រហ័ស ។ បណ្តាសមាជិកនៃអនុសញ្ញាស្តីពីការ ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ភាគច្រើនដូចជា សហគមន៍អឺរ៉ុប ជប៉ុន ។ល។ បានអះអាងថា គេនឹងប្តេជ្ញាអនុវត្តការកាត់បន្ថយ ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ តាមរយៈពិធីសារក្រុម ដោយឈរលើស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ក្នុងការស្រាវជ្រាវស្រង់កែលម្អដី ឱ្យជៀសផុតពីគ្រោះមហន្តរាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានគាំទ្រយ៉ាងសកម្មដល់ការជំរុញអនុវត្តពិធីសារក្រុម ឱ្យបានឆាប់តាមដែលអាច ធ្វើបាន ដូចដែលរាជរដ្ឋាភិបាលធ្លាប់បានបញ្ជាក់ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីបរិស្ថានប្រទេសអាស៊ាន នៅទីក្រុងភ្នំពេញ កាលពីថ្ងៃទី ១៥ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០១ ដែលបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា ក្នុងឋានៈជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញាស្តីពី

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាគាំទ្រប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ប្រទេសជប៉ុន និងសហគមន៍អឺរ៉ុប ក្នុងការជំរុញឱ្យចូលជាធរមាន នៃពិធីសារក្បួននេះ ។

ប្រទេសកម្ពុជាបានគាំទ្រផងដែរក្នុងការដាក់បញ្ចូលព្រៃឈើថា ជាអាងផ្ទុកកាបូន ក្នុងគោលដៅកាត់បន្ថយ ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ នៅក្រោមពិធីសារក្បួន ដែលជាការលើកទឹកចិត្តជំរុញឱ្យមានការថែរក្សាព្រៃឈើនៅលើពិភពលោក ដោយហេតុថា ព្រៃឈើពុំត្រឹមតែមាននាទីក្នុងការសម្អាតបរិយាកាសប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាផ្តល់ពហុប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងផ្សេងទៀត ទាំងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច បរិស្ថាន ក៏ដូចជាការជួយសម្រាលគ្រោះធម្មជាតិនានា ដូចជាទឹកជំនន់ និងព្យុះ ជាដើម ។

សម្រាប់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ការចូលជាសមាជិករបស់ពិធីសារនេះ អាចនឹងនាំមកនូវសារប្រយោជន៍ ច្រើនយ៉ាងដូចជា ៖

១-ក្នុងនាមជាសមាជិក នៃអនុសញ្ញាក្របខណ្ឌសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ព្រះរាជាណា- ចក្រកម្ពុជា មានកាតព្វកិច្ចរួមចំណែកជាមួយសហគមន៍អន្តរជាតិ ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

២-ក្នុងនាមជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ពុំមានកាតព្វកិច្ចកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ទេ

៣-ក្នុងនាមជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ គេពុំតម្រូវឱ្យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបង់ដំណើរការ ឬចំណាយ ណាមួយឡើយ

៤-ផ្តល់ទេវវិញ្ញយើងនឹងទទួលផលចំណេញផ្នែកនយោបាយ៖

- បង្ហាញពីឆន្ទៈរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងការរួមចំណែកដោះស្រាយបញ្ហាបរិស្ថានជាមួយ សហគមន៍អន្តរជាតិ
- លើកកម្ពស់កិត្យានុភាពជាតិ តាមរយៈការចូលរួមប្រជុំ ដែលរៀបចំឡើងសម្រាប់ពិភាក្សា ដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

៥-ទទួលផលចំណេញផ្នែកបរិស្ថាន៖

- រួមចំណែកដោះស្រាយបញ្ហាអាកាសធាតុមិនប្រក្រតីនៅកម្ពុជា ព្រោះអាកាសធាតុកម្ពុជាមិនអាច កាត់ផ្តាច់ពីអាកាសធាតុពិភពលោកបានឡើយ
- អាចទទួលបាននូវជំនួយពីប្រទេសអ្នកមាន ក៏ដូចជាអង្គការអន្តរជាតិនានាសម្រាប់យកមកទប់ស្កាត់ ការបំពុលបរិយាកាសនៅទីក្រុង ការពារព្រៃឈើ ការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ដីធ្លី រៀបចំ ផែនការបន្សុំ (Adaptation plan) ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ល។

៦-ទទួលបានផលចំណេញផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច៖

-អាចចូលរួមក្នុងការអនុវត្តគម្រោង ក្រោមយន្តការអភិវឌ្ឍស្អាត ទាក់ទងនឹងការសន្សំសំចៃ ថាមពល ប្រសិទ្ធភាពថាមពល បច្ចេកវិជ្ជាផលិតកម្មស្អាត ដែលមិនបំផ្លាញបរិស្ថានក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ការអភិវឌ្ឍ ថាមពលកើតឡើងវិញ (Renewable energy) គម្រោងការពារ និងដាំព្រៃឈើ ការកែលម្អវិស័យធម្មនាគមន៍ ។ល។

ប្រទេសកម្ពុជាដែលមានសេដ្ឋកិច្ចពឹងផ្អែកលើវិស័យកសិកម្ម
-ទទួលការគាំទ្រផ្នែកស្រាវជ្រាវ និងសង្កេតតាមដានអាកាសធាតុដែលមានសារៈសំខាន់បំផុតសម្រាប់

ជាមួយ ការចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ ពុំបាននាំមកនូវផលវិបាកជាអវិជ្ជមានណាមួយដល់ការអភិវឌ្ឍ
សេដ្ឋកិច្ច សង្គមរបស់កម្ពុជាឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញវា គឺជាឱកាសដ៏ល្អមួយដែលអនុញ្ញាតឱ្យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទទួល
បាននូវផលចំណេញលើគ្រប់វិស័យ ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ ដែលជាទុនយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាល អនុវត្ត
កម្មវិធីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ការពារបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវការអភិវឌ្ឍប្រទេសប្រកប
ដោយចីរភាពស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលអាណត្តិទី ៣ នេះ។

សេចក្តីដូចបានទទួលថ្វាយ និងជម្រាបជូនខាងលើ សូមរដ្ឋសភាមេត្តាពិនិត្យ និងអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការ
អនុម័តយល់ព្រមឱ្យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាចូលរួមក្នុងពិធីសារក្បួននៃអនុសញ្ញាក្របខណ្ឌអង្គការសហប្រជាជាតិ
ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ ដោយអនុគ្រោះ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៧ ឆ្នាំ២០០៥

បកប្រែពីភាសាអង់គ្លេស

កិច្ចសន្យាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
The United Nations Framework Convention on Climate Change

កិច្ចសន្យាភ្ជាប់

THE KYOTO PROTOCOL

សេចក្តីផ្តើម

នៅពេលរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសនានាអនុម័តលើអនុសញ្ញាគ្របដណ្តប់លើប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងឆ្នាំ ១៩៩២ ពួកគេបានទទួលស្គាល់ថា អនុសញ្ញានេះអាចប្រើប្រាស់ជាមូលដ្ឋានសំរាប់ធ្វើសកម្មភាពឱ្យបានខ្លាំងក្លាទៅអនាគត ។ តាមរយៈការរៀបចំដំណើរការពិនិត្យឡើងវិញ ការពិភាក្សា និងការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានជាប្រចាំ អនុសញ្ញានេះផ្តល់ជាមូលដ្ឋានសំរាប់អនុម័តលើការសន្យាបន្ថែម ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងរាល់ការប្រែប្រួលចំណេះដឹងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ និងផ្នែកយោបាយទៅអនាគត ។

ការពិនិត្យឡើងវិញជាលើកដំបូង អំពីប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តការសន្យារបស់បណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវបានធ្វើឡើង តាមការស្នើសុំនៅក្នុងសម័យប្រជុំ ១ នៃសន្និសីទបណ្តាភាគី (COP-1) ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅនៅទីក្រុងប៊ែរឡាំង ឆ្នាំ ១៩៩៥ ។ បណ្តាភាគីបានសំរេចថាការសន្យារបស់បណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីព្យាយាមកាត់បន្ថយអេមីស្យុង (ឬការបញ្ចេញឧស្ម័ន) រហូតដល់ឆ្នាំ ២០០០ ឱ្យនៅត្រឹមត្រឹមតែអេមីស្យុងឆ្នាំ ១៩៩០ ពុំទាន់គ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធានាទៅសំរេចគោលដៅរយៈពេលវែងនៃអនុសញ្ញានេះទេ ពោលគឺការរាំងស្ទាត់ "ឥទ្ធិពលប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ បណ្តាលពីសកម្មភាពអនុស្សាបន្តប្រព័ន្ធអាកាសធាតុ" ។

បណ្តាជម្ពូន និងមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ដទៃទៀត បានឆ្លើយតបដោយអនុម័តយល់ព្រមលើ "អណត្តិទីក្រុងប៊ែរឡាំង" (Berlin Mandate) និងបង្កើតឱ្យមាន ការចរចាបន្ថែមទៀត ដើម្បីពង្រឹងកិច្ចអនុវត្តការសន្យាដោយបណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ ។ គេបានបង្កើត ក្រុមការងារបណ្តាអានុនៃអណត្តិទីក្រុងប៊ែរឡាំង (Ad Hoc Group on Berlin Mandate) មួយ ដើម្បីធ្វើសេចក្តីព្រាងកិច្ចព្រមព្រៀងមួយ ។ ក្រោយពីបានប្រជុំចំនួនប្រាំបីលើក ក្រុមការងារនេះបានបញ្ជូនអត្ថបទព្រាងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ទៅសន្និសីទបណ្តាភាគីលើកទី ៣ (COP-3) ដើម្បីចរចាសំរេច ។

នៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ដ៏អធិកអធមនាទីក្រុងកូប៉ូ ប្រទេសជប៉ុន នាខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៩៧ មានការចូលរួមពីសំណាក់បណ្តាប្រតិភូ អ្នកសង្កេតការណ៍ និងអ្នកសារព័ត៌មាន ប្រមាណ ១០.០០០ នាក់ ។ សន្និសីទនេះបានឯកភាពមតិជាទូទៅលើសេចក្តីសំរេច (1/CP.3) ដើម្បីអនុម័តពិធីសារមួយ ដែលនៅក្នុងនោះបណ្តាប្រទេសឧស្សាហកម្មលឿនលឿននឹងកាត់បន្ថយអេមីស្យុងឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់សរុបយ៉ាងហោច ក្នុងកំរិត ៥% ធៀបនឹងអត្រាឆ្នាំ ១៩៩០ នៅក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០០៨-២០១២ ខាងមុខ ។ ការសន្យាជាលក្ខណៈច្បាប់ (Legally binding commitment promises) នេះផ្តល់នូវក្តីសង្ឃឹមថា និងធ្វើឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យជាប្រចាំស្តីពីស្ថានភាពអេមីស្យុង ដែលបានបញ្ចេញចោលដោយបណ្តាប្រទេសទាំងនោះ តាំងពី ១៩៩០ ឆ្នាំមុន មកម្ល៉េះ ។

ការចុះហត្ថលេខាលើពិធីសារក្រុងកូប៉ូបានចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី ១៦ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩៩៨ ។ ពិធីសារនេះនឹងចូលជាធរមាននៅរយៈពេល ៩០ ថ្ងៃ ក្រោយមានការឱ្យសច្ចាប័នដោយបណ្តាភាគីនៃអនុសញ្ញានេះយ៉ាងតិចចំនួន ៥៥ ដែលក្នុងនោះត្រូវមានបណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ ដែលបានបញ្ចេញអេមីស្យុងឧស្ម័នកាបូនិចយ៉ាងហោចណាស់ ៥៥% នៃអេមីស្យុងសរុបនៅឆ្នាំ ១៩៩០ ក្នុងចំណោមបណ្តាប្រទេសឧស្សាហកម្មលឿនលឿនទាំងនេះ ។ នៅក្នុងចន្លោះពេលនោះ បណ្តាភាគីក្នុងអនុសញ្ញាការស្តីពីប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវបន្តអនុវត្តការសន្យារបស់ខ្លួន ក្នុងគ្របដណ្តប់នៃអនុសញ្ញានេះ និងត្រៀមខ្លួន ដើម្បីអនុវត្តខ្លួនដែលមានចែងក្នុងពិធីសារនេះ ក្រោយពេលចូលជាធរមាន ។

បញ្ជីប្រកាសការ

មាតិកា

បណ្តាញព័ត៌មានក្រុងក្រចេះនៃអនុសញ្ញាប្រកបខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ពុំមានចំណងជើងជាប់ជាមួយទេ ។ ឈ្មោះចំណងជើងដែលមានចុះនៅខាងក្រោមគ្រាន់តែជាជំនួយបង្ហាញដល់បណ្តាញអានតែប៉ុណ្ណោះ តែមិនមែនជាចំណែកមួយនៃអត្ថបទដើមនោះទេ ដែលនឹងមានចាប់ពីទំព័រ ៣ តទៅ ។

- បូកថា
- ១. និយមន័យ
- ២. គោលនយោបាយ និងវិធានការ
- ៣. ការសន្យាកំហិត និងកាត់បន្ថយបរិមាណអេមីស្យុង (Quantified emission limitation and reduction commitments)
- ៤. កិច្ចអនុវត្តការសន្យារួមគ្នា (Joint fulfilment of commitments)
- ៥. បញ្ជីព័ត៌មាន
- ៦. ការផ្ទេរ និងទទួលយកចំនួនកក្កាត់បន្ថយអេមីស្យុង (ការអនុវត្តរួមគ្នា)
- ៧. ការធ្វើទំនាក់ទំនងព័ត៌មាន
- ៨. ការពិនិត្យព័ត៌មានឡើងវិញ
- ៩. ការពិនិត្យព័ត៌មានឡើងវិញ
- ១០. ការបន្តអនុវត្តការសន្យាដែលមានស្រាប់
- ១១. យន្តការហិរញ្ញវត្ថុ
- ១២. យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត (Clean Development Mechanism)
- ១៣. សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងព័ត៌មាន
- ១៤. លេខាធិការដ្ឋាន
- ១៥. អង្គភាពជំនួយការ (Subsidiary bodies)
- ១៦. ដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ពហុភាគី
- ១៧. ពាណិជ្ជកម្មអេមីស្យុង (Emission trading)
- ១៨. ករណីខកខានមិនតាមព័ត៌មាន (Non-compliance)
- ១៩. ដំណោះស្រាយជំនោះ
- ២០. វិសោធនកម្ម
- ២១. ការអនុម័ត និងវិសោធនកម្មឧបសម្ព័ន្ធ
- ២២. សិទ្ធិបោះឆ្នោត
- ២៣. កន្លែងតំកល់កសាវ
- ២៤. ហត្ថលេខា ការផ្តល់សច្ចាប័ន ការទទួលយក ការអនុម័ត ឬការសុំចូលជាសមាជិក
- ២៥. ការចូលជាធរមាន
- ២៦. ករណីលើកលែង (Reservations)
- ២៧. ការសុំលាលែង
- ២៨. អត្ថបទសំណើដើម

Comment: Signature and Ratification, Acceptance, Approval or Accession

ឧបសម្ព័ន្ធ ក : ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និងយថាប្រភេទវិស័យ/ប្រភព

ឧបសម្ព័ន្ធ ខ : ការសន្យាកំហិត និងកាត់បន្ថយបរិមាណអេមីស្យុង (Quantified emission limitation or reduction commitments) ដោយបណ្តាភាគី

តារាងដែលមានភ្ជាប់ និងសេចក្តីសម្រេចបីរបស់សន្និសីទបណ្តាភាគី មិនមែនជាផ្នែកមួយនៃព័ត៌មានក្រុងក្រចេះ ប៉ុន្តែត្រូវបានដាក់បញ្ចូលនៅទីនេះ ដោយសារវាផ្តល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុម័ត និងអនុវត្តន៍ព័ត៌មាននេះ ។

សេចក្តីសម្រេច 1/CP.3 : ការអនុម័តព័ត៌មានក្រុងក្រចេះនៃអនុសញ្ញាប្រកបខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

សេចក្តីសម្រេច 2/CP.3 : បញ្ជីព័ត៌មានទាក់ទងនឹងព័ត៌មានក្រុងក្រចេះ

សេចក្តីសម្រេច 3/CP.3 : ការអនុវត្តមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ៨ និង ៩ នៃអនុសញ្ញា

តារាង : អេមីស្យុងឧស្ម័នកាបូនិចសរុបក្នុងឆ្នាំ ១៩៩០ នៃបណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ សំរាប់ការប្រកាស ២៥ នៃព័ត៌មានក្រុងក្រចេះ ។

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ

ពិធីសារក្រុងកូប៉េ នៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

បណ្តាប្រទេសជាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ

ក្នុងនាមជាភាគីក្នុងអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ចាប់ពីពេលនេះតទៅហៅកាត់ថា "អនុសញ្ញា" ។

ដើម្បីបំពេញនូវគោលបំណងចម្បងនៃអនុសញ្ញានេះ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ២ ។

បានឃើញថា ដែលមានចែងនៅក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។

ដោយអនុវត្តតាមមាត្រា ៣ នៃអនុសញ្ញានេះ ។

អនុលោមតាមអណត្តិក្រឹត្យក្រុងប៊ែរឡាំង ដែលបានអនុម័តតាមសេចក្តីសម្រេច 1/CP.1 នៃសន្និសីទបណ្តាភាគីក្នុងអនុសញ្ញានេះ នៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ១ ។

បានឯកភាពដូចតទៅ :

មាត្រា ១

និយមន័យដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១ នៃអនុសញ្ញានេះនឹងត្រូវអនុវត្តសំរាប់គោលដៅនៃពិធីសារនេះ ។

១. "សន្និសីទបណ្តាភាគី" គឺសន្និសីទនៃបណ្តាប្រទេសជាភាគីក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។
២. "អនុសញ្ញា" គឺអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលបានអនុម័តនៅទីក្រុងញូវយ៉ក នៅថ្ងៃទី ៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ ១៩៩២ ។
៣. "ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលលើបញ្ហាកិច្ចការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ" (Intergovernmental Panel on Climate Change: IPCC) គឺក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាល ទទួលបន្ទុកការងារទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដែលបានបង្កើតឡើងរួមគ្នាឆ្នាំ ១៩៨៨ ដោយអង្គការទុតនិយមពិភពលោក និងកម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ ។
៤. "ពិធីសារក្រុងម៉ុងរ៉េអាល់" គឺពិធីសារទីក្រុងម៉ុងរ៉េអាល់ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបង្ហាញស្រទាប់អូសូន និងដែលបានអនុម័តនៅទីក្រុងម៉ុងរ៉េអាល់ កាលពីថ្ងៃទី ១៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៨៧ និងក្រោយមកបានកែសម្រួល និងធ្វើវិសោធនកម្ម ។
៥. "ភាគីមានវត្តមាន និងបានបោះឆ្នោត" គឺបណ្តាភាគីដែលមានវត្តមាន និងដែលបានបោះឆ្នោតគាំទ្រ ឬជំទាស់ ។
៦. "បណ្តាភាគី" គឺបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ លើកលែងតែមានការបញ្ជាក់បន្ថែម ។
៧. "ភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១" គឺភាគីដែលបានបញ្ចូលទៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ នៃអនុសញ្ញា ដែលអាចត្រូវធ្វើវិសោធនកម្ម ឬភាគីដែលបានធ្វើសេចក្តីជូនដំណឹង ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ២ (ឆ) នៃអនុសញ្ញានេះ ។

មាត្រា ២

១. ក្នុងដំណើរអនុវត្តការសន្យាកំហិត និងកាត់បន្ថយបរិមាណអេមីស្យុង ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៣ ដែលជាចំណែកមួយនៃកិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ភាគីនីមួយៗក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវ :

ក) អនុវត្ត និង/ឬចែងនូវវិធានការកាត់បន្ថយអំពីគោលនយោបាយ និងវិធានការស្របតាមកាលៈទេសៈក្នុងប្រទេស ដូចជា :

- (i) បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់ថាមពលនៅតាមស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។
- (ii) ការពារ និងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវអាងស្រូប (sinks) និងអាងផុត (reservoirs) ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ដែលពុំមានចែងក្នុងពិធីសារក្រុងម៉ុងរ៉េអាល់ ដោយគិតទាំងការសន្យារបស់ប្រទេសទាំងនោះ ដូចមានចែងនៅក្នុងបណ្តាភិក្ខុព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ ពាក់ព័ន្ធនឹងបរិស្ថាន ព្រមទាំងជំរុញការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយនិរន្តរភាព ការដាំព្រៃឈើ (afforestation) និងស្តារព្រៃឈើឡើងវិញ (reforestation) ។
- (iii) ជំរុញការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាមាននិរន្តរភាព ដោយពិចារណាអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។
- (iv) ស្រាវជ្រាវ ជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍ និងបង្កើនការប្រើប្រាស់ប្រភេទថាមពលថ្មី និងដែលអាចរកើតឡើងវិញបាន (new and renewable forms of energy) បច្ចេកវិទ្យាស្រូបយកឧស្ម័នកាបូនិច ព្រមទាំងបច្ចេកវិទ្យាទំនើប និងថ្មីដែលមិនប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន ។

ចារ្យប្រាជ្ញា

- (v) កាត់បន្ថយជាដាច់ខាត ឬបន្ថយបំផុតជាមធ្យមនៃអស្ថិរភាពនៃទីផ្សារ (market imperfection) ការលើកទឹកចិត្តផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ការលើកលែងពន្ធអាករ និងការជួយឧបត្ថម្ភ សំរាប់សិទ្ធិធានា ដែលបញ្ចេញស្ថានភាពកាត់តាមនីតិវិធីផ្ទុយពីគោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ និងការប្រើប្រាស់វិធានការនីមួយៗ ។
- (vi) លើកទឹកចិត្តឱ្យមានការកែទម្រង់សម្រាប់តាមវិស័យពាក់ព័ន្ធ សំដៅជំរុញការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយ និង វិធានការកំហិត ឬកាត់បន្ថយអតិរេកស្របនឹងស្ថានភាពកាត់ ដែលពុំមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យាប្រកបដោយសុចរិតភាព ។
- (vii) វិធានការកំហិត និង/ឬកាត់បន្ថយអតិរេកស្របនឹងស្ថានភាពកាត់ ដែលពុំមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យាប្រកបដោយសុចរិតភាព ក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន ។
- (viii) កំហិត និង/ឬកាត់បន្ថយអតិរេកស្របនឹងស្ថានភាពកាត់ តាមរយៈការចេញយកមកប្រើវិញ (recovery) និងប្រើប្រាស់វា ក្នុងផ្នែកគ្រប់គ្រងសំណល់ ក៏ដូចជាទៅក្នុងជំនាញ ការដឹកជញ្ជូន និងការចែកចាយថាមពល ។

Comment: Fiscal Incentives

Comment: Subsidy

Comment: Market instrument

- ខ) ធ្វើសហប្រតិបត្តិការជាមួយភាគីនានាដទៃទៀត ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពគោលនយោបាយ និងវិធានការក្នុងប្រទេសរៀងរាល់ និងរួមគ្នា ដែលបានអនុម័ត ដូចមានចែងក្នុងមាត្រានេះ និងអនុលោមតាមមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ២ (ង) (ឈ) នៃអនុសញ្ញានេះ ។ ក្រុងចំនួននេះ ភាគីទាំងនេះត្រូវចាត់វិធានការដើម្បីបង្កើនការបែងចែកធនធាន និងផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានអំពីគោលនយោបាយ និងវិធានការទាំងនោះ រួមទាំងបង្កើតវិធីវិភាគរបស់ប្រទេសប្រៀបធៀប តំណភាព និងប្រសិទ្ធភាព ។ នៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទីមួយរបស់ខ្លួន ឬក្នុងករណីបន្ទាប់ តាមតំណភ្ជាប់ទៅនឹង ទៅពេលក្រោយមក សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងកិច្ចសន្យាប្រតិបត្តិការបែបនេះ ដោយផ្អែកលើព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ។
- ២. ភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវព្យាយាមអនុវត្តកំហិត និងការកាត់បន្ថយអតិរេកស្របនឹងស្ថានភាពកាត់ ដែលពុំមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យាប្រកបដោយសុចរិតភាព ពីសកម្មភាពអាកាសចរ និងនាវាដឹកជញ្ជូនតាមសមុទ្រ ដោយត្រូវធ្វើការតាមរយៈអង្គការអាកាសចរស៊ីវិលអន្តរជាតិ និងអង្គការសមុទ្រអន្តរជាតិ (International Maritime Organisation) ។
- ៣. ភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវប្រើប្រាស់អនុវត្តគោលនយោបាយ និងវិធានការដែលចែងក្នុងមាត្រានេះ ទៅតាមវិធីដែលកាត់បន្ថយផលអវិជ្ជមានបណ្តាលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ផលប៉ះពាល់ចំពោះពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ និងចំពោះទីផ្សារសេដ្ឋកិច្ច បរិស្ថាន និងសេដ្ឋកិច្ច ទៅលើបណ្តាភាគីដទៃទៀត ពិសេសភាគីជាបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ៨ និង ៩ នៃអនុសញ្ញា តាមទាំងត្រូវផ្អែកលើមាត្រា ៣ នៃអនុសញ្ញានេះ ។ ក្នុងករណីសមស្រប សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងកិច្ចសន្យានេះ អាចចាត់វិធានការបន្ថែមទៀត ដើម្បីជំរុញការអនុវត្តន៍ ដែលមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌនេះ ។
- ៤. ប្រសិនបើមានការកំណត់ថា ការសំរាប់សំរួលគោលនយោបាយ និងវិធានការណាមួយក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌ ១ (ក) ខាងលើអាចផ្តល់ផលប្រយោជន៍ ដោយពិចារណាផងដែរពីលក្ខខ័ណ្ឌ និងផលដែលអាចកើតមានខុសគ្នាចំពោះប្រទេសនីមួយៗ សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងកិច្ចសន្យានេះ ត្រូវពិចារណាអំពី និងមធ្យោបាយ ដើម្បីចែងឱ្យបានលម្អិតអំពីការសំរាប់សំរួលគោលនយោបាយ និងវិធានការទាំងនោះ ។

មាត្រា ៣

- ១. បណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវចាត់វិធានការ និងរួមគ្នាថា បរិមាណសរុបនៃឧស្ម័នកាបូនិកកើតពីសកម្មភាពអនុស្ស សមមូលនឹងអតិរេកស្របនៃបណ្តាស្ថានភាពកាត់ចែងក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ A មិនលើសពីបរិមាណកំណត់ (assigned amounts) របស់ភាគីទាំងនោះ ដែលគណនាអនុលោមតាមការសន្យាកំហិត និងកាត់បន្ថយបរិមាណអតិរេកស្របនៃឧបសម្ព័ន្ធ B និងអនុលោមតាម ដែលមានក្នុងមាត្រានេះ ដោយត្រូវផ្អែកលើគោលដៅកាត់បន្ថយបរិមាណអតិរេកស្របនៃឧស្ម័នទាំងនោះ ឱ្យបានយ៉ាងហោចណាស់ ៥% នៅក្រោមកំរិតអតិរេកស្របឆ្នាំ ១៩៩០ នៅក្នុងចន្លោះពេលឆ្នាំ ២០០៨-២០១២ ។
- ២. រហូតដល់ឆ្នាំ ២០០៥ ភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវបង្ហាញឱ្យឃើញនូវភាពរីកចំរើនក្នុងកិច្ចអនុវត្តន៍ការសន្យារបស់ខ្លួនតាមកិច្ចសន្យានេះ ។
- ៣. ការប្រែប្រួលស្មុន្ទនៃអតិរេកស្របនៃឧស្ម័នកាត់ត្រូវប្រភពផ្សេងៗ និងការស្របគ្នាតាមរយៈអាងស្រូបកាបូន បណ្តាលពីសកម្មភាពអនុស្សដោយផ្ទាល់ ដូចជាការផ្លាស់ប្តូរប្រេប្រិប្រាស់ដី និងព្រៃឈើ ដែលកើតពីការដាំព្រៃឈើ ការស្តារព្រៃឈើ និងការបាត់បង់ព្រៃឈើ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩០ រហូតមក អាចចាត់ទុកជាការប្រែប្រួលសន្និធិកាបូន ដែលអាចផ្ទៀងផ្ទាត់បាន នៅក្នុងរយៈពេលនៃការសន្យា ហើយនឹងត្រូវប្រើប្រាស់សំរាប់ផ្ទៀងផ្ទាត់ប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តការសន្យា ដែលចែងក្នុងមាត្រានេះសំរាប់ភាគីនីមួយៗ ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ។ ត្រូវធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ និងពិនិត្យឡើងវិញ តាមទំរង់ដែលមានតំណភាព និងដែលអាចផ្ទៀងផ្ទាត់បាន នូវអតិរេកស្របនៃឧស្ម័នកាត់ត្រូវប្រភពផ្សេងៗ និងការស្របគ្នាតាមរយៈអាងស្រូបកាបូនបណ្តាលពីសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធទាំងនោះ អនុលោមតាមមាត្រា ៧ និង ៨ ។

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ

Comment: Modalities

៤. ដើម្បីជាមូលដ្ឋានសំរាប់ការពិចារណាបែបសង្គមការផ្តល់យោបល់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា មុនពេលបើកសម័យប្រជុំទី ១ នៃសន្និសីទបណ្តាភាគី សំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងក្រុងពិធីសារនេះ ភាគីនីមួយៗក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវផ្តល់ទិន្នន័យសំរាប់រៀបចំកំណត់ កំរិតសន្និធិកាបូនឆ្នាំ ១៩៩០ និងសំរាប់ផ្តល់លទ្ធភាពប្រមាណអំពីការប្រែប្រួលសន្និធិកាបូន សំរាប់បណ្តាភាគីបន្តបន្ទាប់ទៀត ។ នៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ១ ឬក្នុងករណីបន្ទាន់ដាច់ខាតអាចធ្វើបាននៅពេលក្រោយមកទៀត សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃ បណ្តាភាគីក្នុងក្រុងពិធីសារនេះ ត្រូវសំរេចកំណត់បណ្តាសកម្មភាពបន្ថែមទៀតបង្កដោយមនុស្ស ពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអមីស្យុងឧស្ម័នផ្ទះ កញ្ចក់ពីប្រភពផ្សេងៗ និងការចាប់យកតាមរយៈអាងស្រូបកាបូន នៅក្នុងដីកសិកម្ម និងក្នុងការផ្លាស់ប្តូររបៀបប្រើប្រាស់ដី និងព្រៃ ឈើ ដោយផ្អែកលើ វិធី ប្រមូលព្យា និងគោលការណ៍ណែនាំ ដើម្បីដាក់បញ្ចូលបន្ថែម ឬកាត់ចេញពីបញ្ជីបរិមាណកំណត់សំរាប់បណ្តា ភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ដោយគិតទាំងភាពមិនប្រាកដប្រជា តំណភាពក្នុងសេចក្តីរាយការណ៍ ភាពអាចផ្ទៀងផ្ទាត់បាន វិធីសាស្ត្រស្រាវ ជ្រាវ របស់ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលទទួលបានភស្តុតាងប្រែប្រួលបរិយាកាស បណ្តាសេចក្តីណែនាំពីអង្គភាពផ្តល់ការវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា ស្របតាមមាត្រា ៩ និងសេចក្តីសំរេចនៃសន្និសីទបណ្តាភាគី ។ សេចក្តីសំរេចបែបនេះនឹង ត្រូវអនុវត្តនៅដំណាក់កាលទី ២ ឬដំណាក់កាលបន្ទាប់ទៀតនៃការសន្យា ។ ភាគីនីមួយៗអាចមានជំហរដើម្បីអនុវត្តសេចក្តីសំរេចបែបនេះ ដើម្បីគ្រប់គ្រង សកម្មភាពបន្ថែមបង្កដោយមនុស្ស នៅក្នុងដំណាក់កាលទី ១ នៃការសន្យាអនុវត្ត ប្រសិនបើសកម្មភាពទាំងនោះបានចាប់ផ្តើម មានតាំង តែពីឆ្នាំ ១៩៩០ មក ។
៥. បណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ដែលជាប្រទេសក្នុងសង្គមកិច្ចអន្តរកាល និងដែលមានឆ្នាំ ឬចន្លោះពេលមូលដ្ឋាន (base year or period) ត្រូវបានកំណត់ អនុលោមតាមសេចក្តីសំរេច ១/CP.2 នៃសន្និសីទបណ្តាភាគីនៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ២ របស់ខ្លួន ត្រូវប្រើឆ្នាំឬចន្លោះ ពេលមូលដ្ឋាននោះ ដើម្បីអនុវត្តការសន្យារបស់ខ្លួនទៅតាមមាត្រានេះ ។ បណ្តាភាគីណាមួយផ្សេងទៀតក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ដែលស្ថិត ក្នុងសេដ្ឋកិច្ចអន្តរកាល តែពុំបានដាក់ជូនរបាយការណ៍ជាតិ តាមមាត្រា ១២ នៃអនុសញ្ញា ក៏អាចធ្វើសេចក្តីជូនដំណឹងទៅសន្និសីទ បណ្តាភាគី សំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងក្រុងពិធីសារនេះថា ប្រទេសទាំងនោះមានបំណងប្រកាន់យកឆ្នាំ ឬចន្លោះពេលមូលដ្ឋាន ផ្សេងពីឆ្នាំ ១៩៩០ សំរាប់អនុវត្តការសន្យារបស់គេតាមមាត្រានេះ ។ សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងក្រុងពិធីសារនេះ ត្រូវធ្វើសេចក្តីសំរេចអនុម័តលើសេចក្តីជូនដំណឹងបែបនេះ ។
៦. ដោយយោងតាមមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ៦ នៃអនុសញ្ញានេះ សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងក្រុងពិធីសារនេះ ត្រូវ អនុញ្ញាតឱ្យមានការអនុវត្តកម្មវិធីបន្តបន្ទាប់បណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ដែលជាប្រទេសស្ថិតក្នុងសេដ្ឋកិច្ចអន្តរកាល ក្នុងកិច្ចអនុវត្តការ សន្យារបស់ខ្លួនតាមមាត្រានានាក្នុងក្រុងពិធីសារនេះ លើកលែងតែមាត្រានេះចេញ ។
៧. នៅក្នុងដំណាក់កាលទី ១ នៃកិច្ចអនុវត្តការសន្យាកំហិត និងកាត់បន្ថយអមីស្យុងឆ្នាំ ២០០៨-២០១២ បរិមាណកំណត់សំរាប់ភាគី នីមួយៗ ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវតែស្មើនឹងភាគរយនៃអមីស្យុងឧស្ម័នកាបូនិចសរុប បណ្តាលពីសកម្មភាពមនុស្ស ដែលមានចែងក្នុង ឧបសម្ព័ន្ធ ២ សមមូលនឹងអមីស្យុងឧស្ម័នកញ្ចក់ចែងក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ២ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩០ ឬ ឆ្នាំប្រទេសនោះពេលមូលដ្ឋាន កំណត់តាម វាក្យខ័ណ្ឌ៥ខាងលើ ដោយគុណនឹង ៥ ។ បណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ដែលមានសកម្មភាពបង្កឱ្យប្រែប្រួលការប្រើប្រាស់ដី និងព្រៃឈើ បង្កើតជាប្រភពនៃអមីស្យុងឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩០ ត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងឆ្នាំ ឬចន្លោះពេលមូលដ្ឋានអមីស្យុងឆ្នាំ ១៩៩០ របស់ខ្លួន នូវអមីស្យុងកាបូនិចសរុបបណ្តាលពីសកម្មភាពមនុស្ស សមមូលនឹងបណ្តាអមីស្យុងសរុបតាមបណ្តាប្រភពនានា ដកនឹងបរិមាណ ស្រូបយកតាមរយៈអាងស្រូបកាបូនក្នុងឆ្នាំ ១៩៩០ បណ្តាលពីសកម្មភាពប្រែប្រួលក្នុងការប្រើប្រាស់ដី សំរាប់ធ្វើជាមូលដ្ឋាននៃការ គណនាបរិមាណកំណត់ (assigned amount) ។
៨. ភាគីនីមួយៗក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ អាចប្រកាន់យកឆ្នាំ ១៩៩៥ ជាឆ្នាំមូលដ្ឋាន សំរាប់ការគណនាឧស្ម័នអ៊ីដ្រូកាបូន ឧស្ម័នពែរក្នុង អ្វីកាបូន និងឧស្ម័នស៊ីលីកូអ៊ីដ្រូកាបូន យោងតាមវាក្យខ័ណ្ឌ ៧ ខាងលើ ។
៩. ការសន្យាសំរាប់ដំណាក់កាលបន្ទាប់សំរាប់បណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវកំណត់តាមវិសោធនកម្មលើឧបសម្ព័ន្ធ ២ ក្នុងក្រុងពិធីសារនេះ ដែលនឹងត្រូវអនុម័តអនុលោមតាមបណ្តាខ្លែងក្នុងមាត្រា ៥១ វាក្យខ័ណ្ឌ ៧ ។ សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុង ក្រុងពិធីសារនេះ ត្រូវពិចារណាលើការសន្យាបែបនេះ នៅក្នុងដំណាក់កាលយោងហេតុផល ៧ ឆ្នាំ មុនពេលចុងបញ្ចប់នៃដំណាក់កាល សន្យាទី ១ ដែលមានយោងនៅក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌ ១ ខាងលើ ។
១០. ចំនួនឯកតានៃអមីស្យុងត្រូវកាត់បន្ថយ (emission reduction units) ឬចំណែកមួយនៃបរិមាណកំណត់ ដែលភាគីមួយទទួលយកពីភាគី មួយផ្សេងទៀត អនុលោមតាមខ្លែងក្នុងមាត្រា ៦ ឬមាត្រា ១៧ ត្រូវប្រើប្រាស់ជាមួយបរិមាណកំណត់សំរាប់ភាគីដែល ជាអ្នកទទួលយកនោះ ។
១១. ចំនួនឯកតានៃអមីស្យុងត្រូវកាត់បន្ថយ ឬចំណែកមួយនៃបរិមាណកំណត់ ដែលភាគីមួយផ្ទេរទៅឱ្យភាគីមួយផ្សេងទៀត អនុលោម តាមខ្លែងក្នុងមាត្រា ៦ ឬមាត្រា ១៧ ត្រូវតែកាត់ចេញពីបរិមាណកំណត់សំរាប់ភាគីជាអ្នកផ្ទេរនោះ ។
១២. ការកាត់បន្ថយណាមួយនៃអមីស្យុងដែលបានបញ្ជាក់ថាគ្រឹះត្រូវ ដែលភាគីណាមួយទទួលបានពីភាគីមួយផ្សេងទៀត អនុលោមតាម បណ្តាខ្លែងក្នុងមាត្រា ១២ ត្រូវប្រើប្រាស់ជាមួយបរិមាណកំណត់សំរាប់កាត់បន្ថយរបស់ភាគីទទួលយកនោះ ។

បកប្រែក្រៅប្រចាំការ

- ១៣. បើនៅក្នុងដំណាក់កាលនៃការសន្យា អេមីស្យុងនៃភាគីណាមួយក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ មានបរិមាណតិចជាងបរិមាណកំណត់តាមមាត្រានេះ ភាគីនោះអាចធ្វើសេចក្តីស្នើដើម្បីដាក់បរិមាណខុសគ្នានេះទៅក្នុងបរិមាណកំណត់របស់ភាគីនោះ សំរាប់ដំណាក់កាលបន្ទាប់នៃការសន្យា។
- ១៤. ភាគីនីមួយៗក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវប្រើប្រាស់អនុវត្តការសន្យាដែលក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌ ១ ខាងលើ តាមរបៀបដែលកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ ចំពោះសង្គម បរិស្ថាន និងសេដ្ឋកិច្ចរបស់ភាគីជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ជាពិសេសផលប៉ះពាល់ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ៨ និង ៩ នៃអនុសញ្ញា។ ស្របគ្នានឹងសេចក្តីសំរេចមួយចំនួននៃសន្និសីទបណ្តាភាគី ពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តវាក្យខ័ណ្ឌទាំងនោះ នៅក្នុង សម័យប្រជុំលើកទី ១ របស់ខ្លួន សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ត្រូវពិចារណាបណ្តាសកម្មភាព ចាំបាច់ សំរាប់ កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់បណ្តាលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង/ឬផលប៉ះពាល់បណ្តាលពីវិធានការនានា ទៅលើបណ្តាភាគី ដែលមានចែងក្នុងបណ្តាវាក្យខ័ណ្ឌទាំងនោះ។ ក្នុងចំណោមបញ្ហាដែលត្រូវពិចារណាត្រូវមាន ការបង្កើតមូលនិធិ ការធានារ៉ាប់រង និង ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា។

មាត្រា ៤

- ១. បណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ដែលមានចុះកិច្ចព្រមព្រៀងបំពេញការសន្យារបស់ខ្លួនតាមមាត្រា ៣ ត្រូវតែចាត់ទុកថាបានបំពេញ ការសន្យាដែលក្នុងករណីណា ដែលបរិមាណខុសគ្នាប្រសិនបើបណ្តាលពីសកម្មភាពមនុស្សធម៌មូលដ្ឋានអេមីស្យុងនៃបណ្តាខ្សែផ្ទះ កញ្ចក់ ចែងក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ A មានមិនលើសពីបរិមាណកំណត់ដែលគណនាអនុលោមតាមការសន្យាកំហិត និងការកាត់បន្ថយអេមីស្យុង របស់ប្រទេសក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ ដែលមានចែងក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៨ និងដោយអនុលោមតាមខ ដែលមានក្នុងមាត្រា ៣ ។ កំរិត អេមីស្យុង សំរាប់បណ្តាភាគីក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងនោះ ត្រូវតែមានចែងនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ។
- ២. បណ្តាភាគីក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងបែបនេះ ត្រូវធ្វើសេចក្តីជូនដំណឹងទៅលេខាធិការដ្ឋាន អំពីលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចព្រមព្រៀង នៅថ្ងៃដែលដាក់ តំកល់លិខិតបញ្ជាក់ផ្តល់សច្ចាប័ន ឯកសារទទួលស្គាល់ អនុវត្ត ឬសុំចូលជាសមាជិកពិធីសារនេះ។ លេខាធិការដ្ឋានត្រូវធ្វើសេចក្តីជូន ដំណឹង ឆ្លើយតបទៅបណ្តាភាគី និងហត្ថលេខីក្នុងអនុសញ្ញានេះ អំពីលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ។
- ៣. កិច្ចព្រមព្រៀងបែបនេះណាមួយត្រូវស្ថិតនៅជាមុនសំរាប់ដំណាក់កាលមួយនៃការសន្យាដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៣ វាក្យខ័ណ្ឌ ៨ ។
- ៤. ប្រសិនបើបណ្តាភាគីធ្វើសកម្មភាពបែបនេះរួមគ្នា ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃ និងជាមួយអង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ រាល់ការកែប្រែ ណាមួយនៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរបស់អង្គការនេះ ក្រោយពីអនុវត្តពិធីសារនេះ និងមិនប៉ះពាល់ដល់ការសន្យាដែលមានស្រាប់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ នៃពិធីសារនេះទេ។ រាល់ការកែប្រែណាមួយនៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធរបស់អង្គការនេះ និងមានអនុភាពសំរាប់តែបណ្តាភាគីសន្យាតាម មាត្រា ៣ ដែលបានអនុម័តក្រោយពេលមានការរៀបចំនោះ។
- ៥. ក្នុងករណីដែលបណ្តាភាគីក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងមិនអាចសំរេចបាននូវការកាត់បន្ថយអេមីស្យុងសារុបរបស់ខ្លួនតាមការកំណត់ ភាគីនីមួយៗ ក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ ត្រូវទទួលខុសត្រូវរៀងៗខ្លួនចំពោះចំណែកអេមីស្យុងរបស់ខ្លួនដែលបានចែងនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ។
- ៦. ប្រសិនបើបណ្តាភាគីធ្វើសកម្មភាពបែបនេះរួមគ្នាក្នុងក្របខ័ណ្ឌ និងជាមួយអង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ ដែលអង្គការនោះក៏ជា ភាគីក្នុងពិធីសារនេះដែរ រដ្ឋនីមួយៗជាសមាជិកនៃអង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់នោះ ត្រូវធ្វើសកម្មភាពរៀងៗខ្លួន និងជាមួយ អង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ ដោយអនុលោមតាមមាត្រា ២៤ និងក្នុងករណីមិនអាចសំរេចបាននូវការកាត់បន្ថយកំរិត អេមីស្យុងសរុប ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះចំណែកអេមីស្យុងរបស់ខ្លួន ដូចដែលមានចែងក្នុងមាត្រានេះ។

មាត្រា ៥

- ១. ភាគីនីមួយៗក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវមាននូវជាស្រេចនូវប្រព័ន្ធសំរាប់ប្រទេសខ្លួន ដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណអេមីស្យុងបណ្តាលពីសកម្មភាព មនុស្សពិបាកជឿនៗ និងការចាប់យកតាមរយៈអាងស្រូបកាបូននៃខ្សែផ្ទះកញ្ចក់ក្របប្រភេទ ដែលពុំមានចែងក្នុងពិធីសារក្រុង ម៉ុងរ៉េអាល់ ឱ្យបានយ៉ាងយឺតបំផុតក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំ មុនពេលចាប់ផ្តើមដំណាក់កាលទីមួយនៃការសន្យា។ គោលការណ៍ណែនាំ សំរាប់ប្រព័ន្ធជាតិបែបនេះ ដែលមានរួមបញ្ចូលវិធីសាស្ត្រចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌ ២ ខាងក្រោម ត្រូវតែមានការសំរេចទទួលស្គាល់ដោយ សន្និសីទបណ្តាភាគី សំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ នៅក្នុងសម័យប្រជុំទី ១ របស់ខ្លួន។
- ២. វិធីសាស្ត្រប៉ាន់ប្រមាណអេមីស្យុងបណ្តាលពីសកម្មភាពមនុស្សពិបាកជឿនៗ និងការចាប់យកតាមរយៈការស្រូបខ្សែផ្ទះកញ្ចក់ក្រប ប្រភេទ ដែលពុំមានក្នុងពិធីសារក្រុងម៉ុងរ៉េអាល់ ត្រូវតែជាវិធីសាស្ត្រ ដែលមានការទទួលស្គាល់ដោយក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាល ទទួលបន្ទុកកិច្ចការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងមានការរក្សាភាពដោយសន្និសីទបណ្តាភាគីក្នុងសម័យប្រជុំទី ៣ របស់ខ្លួន។ ក្នុងករណី ដែលមិនមានប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រខាងលើ គេត្រូវធ្វើការកែតម្រូវសមស្រប អនុលោមតាមវិធីសាស្ត្រដែលមានការរក្សាភាពដោយ

បញ្ជីប្រកាសការ

សន្និសីទភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះនៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ១ របស់ខ្លួន ។ ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការងាររបស់ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកកិច្ចការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងយោបល់វិទ្យាសាស្ត្រនិងបច្ចេកវិទ្យាពីអង្គភាពជំនួយការសន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ត្រូវពិនិត្យ និងក្នុងករណីសមស្រប ត្រូវកែសម្រួលជាទៀងទាត់នូវវិធីសាស្ត្រ និងកំណែតម្រូវ ដោយផ្អែកលើការសម្រេចសំរេចពាក់ព័ន្ធរបស់សន្និសីទបណ្តាភាគី ។ រាល់ការកែសម្រួលវិធីសាស្ត្រ និងកំណែតម្រូវ ត្រូវធ្វើតែក្នុងករណី ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់រវាងប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តការសន្យាតាមមាត្រា ៣ សំរាប់ចន្លោះពេលនៃការសន្យា ក្រោយពីមានការកែសម្រួល ។

៣. សក្តានុពលនៃកំនើនកំដៅពិភពលោក (global warming potentials) ដែលប្រើប្រាស់សំរាប់វាយតម្លៃស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសម្បូលនឹងអេមីស្យុងដោយសកម្មភាពមនុស្សពីបណ្តាប្រភពផ្សេងៗ និងការចាប់យកតាមរយៈការស្រូបបណ្តាញផ្ទះកញ្ចក់ចែងក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ A ត្រូវតែជាបណ្តាញសក្តានុពល ដែលមានការទទួលស្គាល់ដោយក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកកិច្ចការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងឯកភាពដោយសន្និសីទបណ្តាភាគី ក្នុងសម័យប្រជុំទី ៣ របស់ខ្លួន ។ ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការងាររបស់ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកកិច្ចការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រុមការងារយោបល់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា ពីអង្គភាពជំនួយការ សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះត្រូវពិនិត្យ និងក្នុងករណីសមស្រប ត្រូវកែសម្រួលសក្តានុពលកំនើនកំដៅពិភពលោកនៃឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់បែបនោះ ដោយផ្អែកលើគ្រប់សេចក្តីសំរេចពាក់ព័ន្ធរបស់សន្និសីទបណ្តាភាគី ។ រាល់ការកែសម្រួលសក្តានុពលកំនើនកំដៅពិភពលោក ត្រូវធ្វើតែនៅក្នុងករណី ដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់រវាងប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តការសន្យាតាមមាត្រា ៣ សំរាប់ចន្លោះពេលនៃការសន្យា ក្រោយពីមានការកែសម្រួល ។

មាត្រា ៦

១. ដើម្បីបំពេញការសន្យាតាមមាត្រា ៣ រាល់ភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ អាចផ្ទេរ ឬទទួលយកកិច្ចសន្យាផ្សេងទៀត នូវចំនួនឯកតាណាមួយនៃអេមីស្យុងដែលត្រូវកាត់បន្ថយ តាមរយៈការងារដែលមានគោលដៅកាត់បន្ថយអេមីស្យុងពីសកម្មភាពមនុស្សពីប្រភពនានា ឬបង្កើនការចាប់យកតាមរយៈអាងស្រូបឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់នៅក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច តែនៅក្នុងករណីដែល :
 - (ក) គំរោងការបែបនេះទទួលបានការឯកភាពពីបណ្តាភាគីពាក់ព័ន្ធ
 - (ខ) គំរោងការបែបនេះផ្តល់នូវការកាត់បន្ថយអេមីស្យុងពីប្រភពនានា ឬបង្កើនការចាប់យកតាមរយៈអាងស្រូបកាបូន បន្ថែមពីលើបណ្តាគំរោងចម្លងដែលមានអនុវត្ត
 - (គ) ពុំទទួលយកចំនួនឯកតាណាមួយនៃអេមីស្យុងដែលត្រូវកាត់បន្ថយ ប្រសិនបើវាពុំគោរពតាមកាតព្វកិច្ចចែងក្នុងមាត្រា ៥ និង ៧
 - (ឃ) ការទទួលយកចំនួនឯកតាណាមួយនៃអេមីស្យុងដែលត្រូវកាត់បន្ថយ ត្រូវតែជាការបន្ថែមលើសកម្មភាពក្នុងប្រទេស ដើម្បីបំពេញការសន្យាចែងក្នុងមាត្រា ៣ ។
២. នៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ១ របស់ខ្លួន ឬក្នុងករណីបន្តនាពេលក្រោយមកទៀត សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ អាចធ្វើការចែងឱ្យបានជាក់លាក់បន្ថែមសំរាប់អនុវត្តមាត្រានេះ រួមទាំងដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ និងដើម្បីធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ ។
៣. ភាគីណាមួយក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន អាចផ្តល់សិទ្ធិដល់អង្គភាពស្របច្បាប់មួយចំនួនដើម្បីចូលរួមក្នុងសកម្មភាពធានាទៅបង្កើត ផ្ទេរ ឬទទួលយកចំនួនឯកតាណាមួយនៃអេមីស្យុងដែលត្រូវកាត់បន្ថយ តាមមាត្រានេះ ។
៤. ប្រសិនបើមានសំនុំមួយចំនួនពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តសំរាប់ភាគីណាមួយក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ស្តីពីតំរូវការដែលមានយោងក្នុងមាត្រានេះ ត្រូវបានធ្វើអត្តសញ្ញាណអនុលោមទៅតាមខណ្ឌកំពុងក្នុងមាត្រា ៨ ការផ្ទេរ ឬទទួលយកចំនួនឯកតាណាមួយនៃអេមីស្យុងដែលត្រូវកាត់បន្ថយ អាចត្រូវបានបន្តបន្ថែមក្រោយពេលដែលសំនុំនោះត្រូវបានធ្វើអត្តសញ្ញាណ និងក្នុងករណីដែលចំនួនឯកតាណាមួយខាងលើមិនមានប្រើប្រាស់ដោយភាគីណាមួយ ដើម្បីបំពេញការសន្យារបស់ខ្លួនតាមមាត្រាពហុត្រភពដល់បានដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះរួចរាល់ ។

មាត្រា ៧

១. ភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងរបាយការណ៍សារពើភ័ណ្ឌប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន អំពីអេមីស្យុងដោយសកម្មភាពមនុស្សពីប្រភពនានា និងការចាប់យកដោយអាងស្រូបកាបូននៃឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ដែលពុំមានចែងក្នុងពិធីសារក្រុងម៉ុងរ៉េអាល់ និងដែលត្រូវដាក់ជូន អនុលោមតាមគ្រប់សេចក្តីសំរេចនៃសន្និសីទបណ្តាភាគី នូវបណ្តាព័ត៌មានបន្ថែមទាំងអស់ដើម្បីបញ្ជាក់ពី កិច្ចអនុវត្តការសន្យាចែងក្នុងមាត្រា ៣ សំរាប់ការធ្វើសេចក្តីសំរេចអនុលោមតាមវាក្យខ័ណ្ឌ ៤ ខាងក្រោម ។

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ

២. ភាគីនីមួយៗក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវដាក់បញ្ចូលក្នុងរបាយការណ៍ជាតិប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន ដែលត្រូវដាក់ជូនអនុលោមតាមមាត្រា ១២ នៃអនុសញ្ញានេះ នូវព័ត៌មានបន្ថែមចាំបាច់ ដើម្បីបញ្ជាក់ពីលទ្ធផលនៃកិច្ចអនុវត្តន៍ការសន្យាតាមពិធីសារនេះ សំរាប់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចអនុលោមតាមវាក្យខ័ណ្ឌ ៤ ខាងក្រោម ។
៣. ភាគីនីមួយៗក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវដាក់ជូនប្រចាំឆ្នាំនូវព័ត៌មានតាមការចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌ ១ ខាងលើ ដោយចាប់ផ្តើមពីរបាយការណ៍សារពើភ័ណ្ឌលើកទី ១ ដែលជាប្រការចាំបាច់នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអនុសញ្ញា សំរាប់ដំណាក់កាលទី ១ នៃការសន្យា ក្រោយពីពិធីសារនេះចូលជាធរមានសំរាប់ភាគីនោះ ។ ភាគីនោះត្រូវដាក់ជូននូវព័ត៌មានចាំបាច់តាមវាក្យខ័ណ្ឌ ២ ខាងលើ ជាចំណែកមួយនៃរបាយការណ៍ជាតិដំបូង ដែលជាប្រការចាំបាច់នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអនុសញ្ញានេះ ក្រោយពេលពិធីសារនេះចូលជាធរមានសំរាប់ភាគីនោះ និងក្រោយពីមានការអនុវត្តតាមការណែនាំរបស់គោលការណ៍ ដែលមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌ ៤ ខាងក្រោម ។ សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះត្រូវកំណត់ពីចន្លោះពេលដែលត្រូវដាក់ជូននូវរបាយការណ៍ចាំបាច់តាមមាត្រានេះ ដោយត្រូវគិតផងដែរអំពីកាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់ជូនរបាយការណ៍ជាតិ ដែលត្រូវកំណត់ដោយសន្និសីទបណ្តាភាគី ។
៤. ក្នុងសម័យប្រជុំទី ១ របស់ខ្លួន សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ត្រូវអនុម័ត និងត្រូវពិនិត្យឡើងវិញជាប្រចាំនៅពេលក្រោយ នូវគោលការណ៍សំរាប់រៀបចំព័ត៌មានចាំបាច់តាមមាត្រានេះ ដោយគិតទាំងគោលការណ៍សំរាប់រៀបចំរបាយការណ៍ជាតិរបស់បណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ តាមការអនុវត្តដោយសន្និសីទបណ្តាភាគី ។ មុនដំណាក់កាលទី ១ នៃការសន្យា សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ក៏ត្រូវធ្វើសេចក្តីសម្រេចអំពីវិធីសំរាប់ធ្វើការគណនាបរិមាណកំណត់ ។

មាត្រា ៨

១. ព័ត៌មានដែលដាក់ជូនតាមមាត្រា ៧ ដោយភាគីនីមួយៗក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវទទួលការពិនិត្យវាយតម្លៃដោយក្រុមជំនាញការអនុលោមតាមសេចក្តីសម្រេចនៃសន្និសីទបណ្តាភាគី និងយោងតាមគោលការណ៍អនុម័តដោយសន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ តាមវាក្យខ័ណ្ឌ ៤ ខាងក្រោម ។ ព័ត៌មានដាក់ជូនតាមមាត្រា ៧ វាក្យខ័ណ្ឌ ១ ដោយភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ និងត្រូវពិនិត្យឡើងវិញ ជាចំណែកមួយនៃការប្រមូលផ្តុំ និងផ្ទៀងផ្ទាត់លើការធ្វើសារពើភ័ណ្ឌអធិស្ឋាន និងបរិមាណកំណត់ ។ លើសពីនេះ ព័ត៌មាន ដែលដាក់ជូនតាមមាត្រា ៧ វាក្យខ័ណ្ឌ ២ ដោយភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ និងត្រូវពិនិត្យឡើងវិញ ជាចំណែកមួយនៃការពិនិត្យរបាយការណ៍ ។
២. លេខាធិការដ្ឋានត្រូវសំរួលជាមួយក្រុមជំនាញការ ដែលជ្រើសរើសចេញពីបណ្តាជំនាញការចាំបាច់ដោយបណ្តាភាគីក្នុងអនុសញ្ញានេះ និងដោយអង្គការអន្តររដ្ឋាភិបាលយោងតាមការណែនាំពីសំណាក់សន្និសីទបណ្តាភាគី ។
៣. ដំនើរការពិនិត្យឡើងវិញត្រូវតែជាការវាយតម្លៃបច្ចេកទេសមិនតំបន់ និងល្អិតល្អន់លើគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃការប្រតិបត្តិរបស់បណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ។ ក្រុមជំនាញការត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍ទៅសន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ដោយវាយតម្លៃលើកិច្ចអនុវត្តន៍ការសន្យានៃភាគីនីមួយៗ និងធ្វើអត្តសញ្ញាណបញ្ជាក្នុងការអនុវត្តន៍ និងកត្តាជះឥទ្ធិពលដល់ការអនុវត្តន៍ ។ លេខាធិការដ្ឋានត្រូវចែករំលែករបាយការណ៍បែបនេះឱ្យដល់គ្រប់បណ្តាភាគីក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។ លេខាធិការដ្ឋានត្រូវប្រើប្រាស់នូវពាក្យសុំនិងការប្រតិបត្តិដែលមានបញ្ជាក់ក្នុងរបាយការណ៍បែបនេះ សំរាប់ការពិចារណាបន្ថែមទៀតពីសំណាក់សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ។
៤. ក្នុងសម័យប្រជុំទី ១ របស់ខ្លួន សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ តាមរយៈក្រុមជំនាញការ ត្រូវអនុម័ត និងពិនិត្យឡើងវិញជាទៀតនៅពេលក្រោយបន្ទាប់មកទៀត នូវគោលការណ៍សំរាប់ពិនិត្យឡើងវិញការប្រតិបត្តិតាមពិធីសារនេះ ដោយផ្អែកលើគ្រប់សេចក្តីសម្រេចរបស់សន្និសីទបណ្តាភាគី ។
៥. ដោយមានជំនួយពីអង្គការជំនួយការអនុវត្ត (Subsidiary Body on Implementation) និងក្នុងករណីសមស្របពីអង្គការជំនួយការផ្តល់យោបល់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា (Subsidiary Body on Scientific and Technological Advice) សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះត្រូវពិចារណា :
 - (ក) ព័ត៌មានដែលដាក់ជូនដោយបណ្តាភាគីតាមមាត្រា ៧ និងរបាយការណ៍ពីក្រុមជំនាញការធ្វើឡើងតាមមាត្រានេះ ។
 - (ខ) បណ្តាសំនួរពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តដែលត្រូវដោះស្រាយដោយលេខាធិការដ្ឋានតាមវាក្យខ័ណ្ឌខាងលើ ក៏ដូចជាបណ្តាសំនួរលើកឡើងដោយភាគី ។
៦. អនុលោមតាមការពិចារណារបស់ខ្លួនអំពីព័ត៌មានដែលយោងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌ ៥ ខាងលើ សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះត្រូវធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើបញ្ហាចាំបាច់ណាមួយសំរាប់អនុវត្តពិធីសារនេះ ។

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ

មាត្រា ៩

១. សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះត្រូវពិនិត្យពិធីសារនេះឡើងវិញជាទៀងទាត់ ដោយផ្អែកលើព័ត៌មាន និងការវាយតម្លៃវិទ្យាសាស្ត្រអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផលប៉ះពាល់របស់វា ក៏ដូចជាព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងបច្ចេកទេស សង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច ។ ការពិនិត្យឡើងវិញបែបនេះត្រូវតែមានការសំរាប់សំរួលជាមួយការពិនិត្យឡើងវិញដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអនុសញ្ញា ជាពិសេសការពិនិត្យឡើងវិញដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ២ (ឃ) និងមាត្រា ៧ វាក្យខ័ណ្ឌ ២ (ក) នៃអនុសញ្ញា ។ ផ្អែកលើការពិនិត្យឡើងវិញទាំងនេះ សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ត្រូវចាត់វិធានការសមស្រប ។
២. ការពិនិត្យឡើងវិញលើកទី ១ ត្រូវធ្វើនៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ២ នៃសន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ។ ការពិនិត្យឡើងវិញលើកក្រោយទៀត ត្រូវធ្វើជាទៀងទាត់នៅចន្លោះពេល និងតាមកាលវេលាកំណត់ ។

មាត្រា ១០

ដោយយោងតាមការទទួលខុសត្រូវរួម និងខុសគ្នារបស់ខ្លួន តាមគោលបំណង កាលៈទេសៈ និងអាទិភាពអភិវឌ្ឍន៍ជាក់លាក់សំរាប់ជាតិ និងប្រជាជនរបស់ខ្លួន និងដោយពុំមានការដាក់បញ្ចូលបន្ថែមនូវការសន្យាផ្ទាល់មាត់របស់បណ្តាភាគីពុំមានក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ប៉ុន្តែដោយអះអាងជាថ្មីឡើងវិញនូវការសន្យាដែលមានស្រាប់តាមមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ១-អំពីការសន្យាដើម្បីសំរួលការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព និងដោយយោងតាមមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ៥ និង ៧ បណ្តាភាគីក្នុងអនុសញ្ញានេះត្រូវ ៖

- ក) ក្នុងករណីដែលពាក់ព័ន្ធ និងតាមការដែលអាចធ្វើបាន រៀបចំកម្មវិធីដែលមានប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ចសំរាប់ជាតិ និងក្នុងករណីសមស្រប រៀបចំកម្មវិធីសំរាប់តំបន់ ដើម្បីកែលម្អស្ថានភាពកសិកម្មនៅក្នុងតំបន់ ជំនួយពិសេសកម្មភាព និង/ឬបណ្តាញដែលផ្តល់ការបង្កើនស្ថានភាពសង្គមនៃភាគីពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីរៀបចំនិងកែលម្អជាទៀងទាត់ឱ្យទាន់សភាពការណ៍នូវសារពើភ័ណ្ឌជាតិវិនិយោគដោយសកម្មភាពមនុស្សតាមប្រភពផ្សេងៗ និងការចាប់យកតាមរយៈអាស្រ័យបណ្តាញផ្ទះកញ្ចក់ទាំងអស់ ដែលពុំមានចែងក្នុងពិធីសារក្រុងម៉ុងរ៉េអាល់ ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រដែលអាចប្រៀបធៀបបាន និងដែលមានការអនុវត្តដោយសន្និសីទបណ្តាភាគី ព្រមទាំងស្របគ្នាជាមួយគោលការណ៍សំរាប់រៀបចំរបាយការណ៍ជាតិ ដែលមានការអនុវត្តដោយសន្និសីទបណ្តាភាគី ។
- ខ) រៀបចំ អនុវត្ត បោះពុម្ពផ្សាយ និងកែលម្អជាទៀងទាត់ឱ្យទាន់សភាពការណ៍ នូវកម្មវិធីជាតិ និងក្នុងករណីសមស្រប ត្រូវធ្វើដូចគ្នាសំរាប់តំបន់ នូវកម្មវិធីដែលមានដាក់បញ្ចូលវិធានការដើម្បីសំរួលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបណ្តាវិធានការសំរួលសំរាប់ឱ្យមានបន្ទុកធនសមស្រប ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។
 - (i) កម្មវិធីបែបនេះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យថាមពល ដឹកជញ្ជូន និងឧស្សាហកម្ម ក៏ដូចជាវិស័យកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងការគ្រប់គ្រងសំណល់ ។ លើសពីនេះ បច្ចេកវិទ្យា និងវិធីសាស្ត្របន្សុំសំរាប់កែលម្អ ការរៀបចំផែនការ និងជួយធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវភាពសុវត្ថិភាពនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។
 - (ii) ភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ត្រូវដាក់ជូនព័ត៌មានស្តីពីសកម្មភាពក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃពិធីសារនេះ រួមទាំងកម្មវិធីជាតិ អនុលោមតាមមាត្រា ៧ និងក្នុងករណីសមស្រប បណ្តាភាគីដទៃទៀតត្រូវប្រៀបធៀបដាក់បញ្ចូលក្នុងរបាយការណ៍ជាតិរបស់ខ្លួន នូវព័ត៌មានស្តីពីកម្មវិធីដែលមានរួមបញ្ចូលវិធានការ ដែលបណ្តាភាគីជឿថា អាចរួមចំណែកដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផលប៉ះពាល់របស់វា រួមទាំងការកាត់បន្ថយកំនើនអេមីស្យុងផ្ទះកញ្ចក់ និងបង្កើនការចាប់យកតាមរយៈអាស្រ័យបណ្តាញ ការកសាងសមត្ថភាពបច្ចេកទេស និងវិធានការបន្ត ។
- គ) សហការក្នុងការជំរុញបង្កើតវិធីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពសំរាប់អភិវឌ្ឍ អនុវត្ត និងជំរុញផ្សាយ ព្រមទាំងចាត់វិធានការដែលអាចធ្វើបាន ដើម្បីជំរុញ សំរួល និងក្នុងករណីសមស្រប ផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ ផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា ឬលទ្ធភាពប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាសមស្របនឹងលក្ខខណ្ឌបរិស្ថាន ជំនាញ បទពិសោធន៍ និងដំណើរការពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាពិសេសសំរាប់បណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ រួមទាំងការរៀបចំគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីសំរាប់ការផ្តល់ដោយមានប្រសិទ្ធភាពនូវបច្ចេកវិទ្យាសមស្របនិងលក្ខខណ្ឌបរិស្ថាន ដែលជាមូលដ្ឋានសាធារណៈ ឬក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សាធារណៈ និងបង្កើតលក្ខខណ្ឌបរិស្ថានសមស្របសំរាប់ការវិនិយោគធុរកិច្ច ជំរុញ និងបង្កើនការផ្ទេរ និងលទ្ធភាពប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាសមស្របនឹងស្ថានភាពបរិស្ថាន ។
- ឃ) សហការស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេស និងជំរុញការវិវត្ត និងបង្កើតប្រព័ន្ធសង្កេតការណ៍យថាភាព និងបង្កើតប័ណ្ណសង្កេតទិន្នន័យ ដើម្បីកាត់បន្ថយស្ថានភាពមិនប្រាកដប្រជាពាក់ព័ន្ធនឹងប្រព័ន្ធអាកាសធាតុ ផលប៉ះពាល់បណ្តាលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផលវិបាកផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម នៃឧស្សាហ្សូនប៉ាស់ ព្រមទាំងជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍ និងពង្រឹង

Comment: Diffusion

បកស្រាយផ្លូវការ

សមត្ថភាព និងលទ្ធភាព ដើម្បីចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងអន្តរជាតិ និងអន្តររដ្ឋាភិបាល កម្មវិធី និងបណ្តាញស្រាវជ្រាវ និងសង្កេតការណ៍យថាភាព ដោយយោងតាមមាត្រា ៥ នៃអនុសញ្ញានេះ ។

- ង) សហប្រតិបត្តិការជាមួយអង្គការអន្តរជាតិ និងក្នុងករណីសមស្រប ជំរុញការប្រើប្រាស់បណ្តាញអង្គការដែលមានស្រាប់ ដើម្បីបង្កើត និងអនុវត្តកម្មវិធីអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាល រួមទាំងពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័នជាតិ ជាពិសេសសមត្ថភាពមន្ត្រី និងស្ថាប័ន និងការផ្លាស់ប្តូរ ឬជួលបន្តលើកឱ្យទៅបណ្តុះបណ្តាលជំនាញផ្សេងៗ ជាពិសេសសំរាប់បណ្តាញទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសំរាប់ស្វែងរកឆ្នើមការយល់ដឹងនៅកំរិតជាតិ និងបង្កើតលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ គួរបង្កើតគំរូដែលសមស្របសំរាប់អនុវត្តសកម្មភាពទាំងនេះ តាមរយៈអង្គការដែលធ្វើការពាក់ព័ន្ធនឹងអនុសញ្ញានេះ ដោយយោងតាមមាត្រា ៦ នៃអនុសញ្ញា ។
- ច) ដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍ជាតិរបស់ខ្លួន នូវព័ត៌មានស្តីពីកម្មវិធី និងសកម្មភាពដែលបានអនុវត្តអនុលោមតាមមាត្រានេះ ដោយយោងតាមសេចក្តីសំរេចពាក់ព័ន្ធនឹងនីតិវិធីរបបណ្តាភាគី ។
- ឆ) ក្នុងពេលអនុវត្តការសន្យាតាមមាត្រានេះ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ពិចារណាមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ៨ នៃអនុសញ្ញានេះ ។

មាត្រា ១១

- ១. ក្នុងពេលអនុវត្តមាត្រា ១០ បណ្តាភាគីត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះទាំងឡាយនៃមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ៤ ៥ ៧ ៨ និង ៩ នៃអនុសញ្ញា ។
 - ២. ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការអនុវត្តមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ១ នៃអនុសញ្ញា ដោយអនុលោមតាមទាំងឡាយនៃមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ៣ និងមាត្រា ១១ នៃអនុសញ្ញានេះ និងតាមរយៈអង្គការ ឬបណ្តាញអង្គការទទួលបន្ទុកយន្តការប្រតិបត្តិ និងហិរញ្ញវត្ថុនៃអនុសញ្ញា ភាគីបណ្តាញទេសឧស្សាហកម្មរុញច្រាន និងបណ្តាភាគីមានការលូតលាស់ដ៏ទៃទៀតក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ២ នៃអនុសញ្ញា ត្រូវ :
 - (ក) ផ្តល់ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងបន្ថែមសំរាប់បំពេញថ្លៃថ្នូរណែនាំដែលបានកកស្ទះ និងដែលបានដោយបណ្តាភាគីនៃប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីជួយឧបត្ថម្ភកិច្ចអនុវត្តការសន្យាដែលមានស្រាប់តាមមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ១ (ក) នៃអនុសញ្ញា ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១០ វាក្យខ័ណ្ឌ (ក) ។
 - (ខ) អនុលោមតាមមាត្រានេះ ផ្តល់ជំនួយដើម្បីបំពេញថ្លៃបែបនេះសំរាប់ការរៀបចំការវិទ្យាចាំបាច់សំរាប់ភាគីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីបំពេញថ្លៃស្រុះស្រួលការចំណាយបន្ថែម (incremental costs) ដែលមានការឯកភាព សំរាប់ជួយឧបត្ថម្ភកិច្ចអនុវត្តការសន្យាដែលមានស្រាប់តាមមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ១ នៃអនុសញ្ញានេះ និងដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១០ ត្រូវទាំងមានការឯកភាពរវាងភាគីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងអង្គការ ឬបណ្តាញអង្គការអន្តរជាតិ ដែលមានយោងក្នុងមាត្រា ១១ នៃអនុសញ្ញា ។
- កិច្ចអនុវត្តការសន្យាដែលមានស្រាប់ទាំងនោះ ត្រូវគិតផងដែរដល់សេចក្តីត្រូវការពិនិត្យចរន្តបណ្តុះបណ្តាល និងការរៀបចំការវិទ្យាចាំបាច់ មូលនិធិ និងសារៈសំខាន់នៃបន្ទុកសមស្របរំលែកដោយបណ្តាភាគីប្រទេសឧស្សាហកម្មរុញច្រាន ។ ការណែនាំចំពោះអង្គការ ឬបណ្តាញ អង្គការទទួលបន្ទុកប្រតិបត្តិយន្តការហិរញ្ញវត្ថុនៃអនុសញ្ញានេះ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងដោយក្តីសំរេចនានានៃនីតិវិធីរបបណ្តាភាគី រួមទាំងបណ្តាសេចក្តីសំរេចដែលមានការឯកភាពគ្នាប្រកាសឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពនៃនីតិវិធីនេះ និងត្រូវអនុវត្តឱ្យបានសមស្របតាមការប្រែប្រួលនៅក្នុងបណ្តាញការនានាក្នុងមាត្រានេះដែរ ។
៣. បណ្តាភាគីនៃប្រទេសឧស្សាហកម្មរុញច្រាន និងបណ្តាភាគីដែលមានការលូតលាស់ដ៏ទៃទៀតក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ២ នៃអនុសញ្ញា អាចផ្តល់ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ ហើយភាគីនៃបណ្តាញទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ប្រើប្រាស់ធនធានហិរញ្ញវត្ថុទាំងនោះ សំរាប់អនុវត្តមាត្រា ១០ តាមរយៈកិច្ចប្រមាញ់ទ្រទ្រង់ភាគី កិច្ចប្រមាញ់ទ្រទ្រង់ក្នុងតំបន់ និងកិច្ចប្រមាញ់ទ្រទ្រង់ពហុភាគីនានាផ្សេងទៀត ។

មាត្រា ១២

- ១. យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្ថាពរត្រូវបានឱ្យនិយមន័យនៅទីនេះ ។
- ២. គោលបំណងនៃយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្ថាពរគឺដើម្បីជួយបណ្តាភាគីពុំមាននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ឱ្យសំរេចការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព និងដើម្បីរួមចំណែកក្នុងការសំរេចគោលបំណងចុងក្រោយនៃអនុសញ្ញា ត្រូវទាំងជួយបណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ឱ្យសំរេចបានការសន្យាភ័ស្តុតាង និងកាត់បន្ថយបរិមាណអេមីស្យុងស្របតាមមាត្រា ៣ ។
- ៣. ក្នុងក្របខ័ណ្ឌយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្ថាពរ :
 - (ក) បណ្តាភាគីមិនមានក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ និងទទួលប្រយោជន៍ពីបណ្តាញសកម្មភាពតំរូវការ ដែលបង្កឱ្យអេមីស្យុងថយចុះ និង

មាត្រា ១៣

- (ខ) បណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំ ១ អាចប្រើប្រាស់តំណែងអធិបតីក្នុងការសម្ភាសនាដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាដែលកើតឡើងក្នុងការប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី ដោយស្របតាមការស្នើសុំ និងក្នុងកំណត់ត្រាដែលបានកំណត់ដោយសន្និសីទបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី។
- ៤. គោលការណ៍យុត្តិធម៌ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ស្ថានភាពស្រូវស្រែក្រោមអំណាច និងការណែនាំរបស់សន្និសីទបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី ត្រូវតែត្រួតពិនិត្យដោយក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិទទួលបន្ទុកយុត្តិធម៌ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ស្ថានភាព។
- ៥. ការកាត់បន្ថយអធិបតីក្នុងបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី ត្រូវទទួលបានដោយអង្គភាពប្រតិបត្តិដែលបានត្រួតពិនិត្យដោយសន្និសីទបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី ដោយផ្អែកលើ៖
 - (ក) ការចូលរួមដោយស្ម័គ្រចិត្តដែលមានការពិភាក្សាពីការកាត់បន្ថយ។
 - (ខ) ផលប្រយោជន៍ពិតប្រាកដ ដែលអាចអនុវត្តបាន និងសំរាប់រយៈពេលវែង ពាក់ព័ន្ធនឹងការសម្របសម្រួលប្រព័ន្ធអាកាសចារ្យ។
 - (គ) កាត់បន្ថយអធិបតីក្នុងបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី ត្រូវតែមានសេចក្តីស្នើសុំពីអង្គការសហប្រតិបត្តិការ។
- ៦. យុត្តិធម៌ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ស្ថានភាពស្រូវស្រែក្រោមអំណាចត្រូវតែត្រួតពិនិត្យដោយអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី តាមការចាំបាច់។
- ៧. នៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី១១របស់សន្និសីទបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី ត្រូវបរិយាយឱ្យបានលម្អិតពីវិធីសាស្ត្រ និងបែបបទប្រកបដោយគោលបំណងដើម្បីធានាបាននូវសេចក្តីស្នើសុំ និងការទទួលខុសត្រូវ តាមរយៈសវនកម្ម និងផ្ទៀងផ្ទាត់ដោយអង្គការឯករាជ្យ សំរាប់សកម្មភាពក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី។
- ៨. សន្និសីទបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី ត្រូវធានាថា ចំណែកនៃចំណូលបានពីសកម្មភាពនៃតំណែងអធិបតី ត្រូវតែប្រើប្រាស់សំរាប់បំពេញតំណែងអធិបតី និងសំរាប់ជួយភាគីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ពិសេសបណ្តាប្រទេសដែលងាយរងគ្រោះដោយឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសចារ្យ ក្នុងការបំពេញតំណែងសំរាប់បណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី តាមរយៈការសម្ភាសនា។
- ៩. ការចូលរួមក្នុងក្របខ័ណ្ឌយុត្តិធម៌ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ស្ថានភាពស្រូវស្រែក្រោមអំណាច រួមទាំងសកម្មភាពផ្សេងៗទៀត ៣ (ក) ខាងលើ និងបណ្តាសកម្មភាពទទួលបាននូវការកាត់បន្ថយអធិបតី អាចអនុវត្តបានតាមការចូលរួមពីសំណាក់អង្គការឯករាជ្យ ឬសាធារណៈ និងត្រូវស្ថិតក្រោមការសម្ភាសនា ដែលអាចនឹងដាក់ចេញដោយក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិទទួលបន្ទុកយុត្តិធម៌ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ស្ថានភាព។
- ១០. ការកាត់បន្ថយអធិបតី ដែលមានការទទួលខុសត្រូវនៅក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០០០ រហូតដល់ពេលចាប់ផ្តើមដំណាក់កាលទី ១ នៃការសម្ភាសនា អាចប្រើប្រាស់សំរាប់ជួយសម្រួលការសម្ភាសនា នៅក្នុងដំណាក់កាលទី ១ នៃការសម្ភាសនា។

Comments: Accountability

មាត្រា ១៣

- ១. សន្និសីទបណ្តាភាគី ដែលជាស្ថាប័នដ៏ធំនៃអនុសញ្ញា ត្រូវមាននាទីជាក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី។
- ២. បណ្តាភាគីក្នុងអនុសញ្ញា ដែលមិនមែនជាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី អាចចូលរួមជាអ្នកសម្តែងការណ៍ ក្នុងសម័យប្រជុំណាមួយនៃសន្និសីទបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី នៅក្នុងសន្និសីទបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី មានតែបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតីដែលអាចធ្វើសេចក្តីសម្រេចក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃតំណែងអធិបតី។
- ៣. នៅក្នុងសន្និសីទបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី សមាជិកណាម្នាក់ក្នុងកម្មវិធីសន្និសីទបណ្តាភាគី ដែលជាតំណាងភាគីមួយក្នុងអនុសញ្ញានេះនៅក្នុងពេលសន្និសីទ ប៉ុន្តែមិនមែនជាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី និងត្រូវជំនួសដោយសមាជិកម្នាក់បន្ថែមទៀត តាមរយៈការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងត្រូវប្រើសិទ្ធិក្នុងការបោះឆ្នោតសមាជិកក្នុងតំណែងអធិបតី។
- ៤. សន្និសីទបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី ត្រូវពិនិត្យឡើងវិញជាទៀងទាត់នូវការអនុវត្តន៍តំណែងអធិបតី និងត្រូវធ្វើសេចក្តីសម្រេចចាំបាច់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអនុសញ្ញារបស់ខ្លួន ដើម្បីជំរុញប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តន៍តំណែងអធិបតី។ សន្និសីទបណ្តាភាគីក្នុងអង្គប្រជុំបណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី ត្រូវបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនដែលកំណត់ដោយតំណែងអធិបតី ហើយត្រូវ៖
 - (ក) ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃព័ត៌មានដែលមាន និងស្របតាមតំណែងអធិបតី វាយតម្លៃការអនុវត្តន៍តំណែងអធិបតីរបស់បណ្តាភាគី ដែលរួមបញ្ចូលទាំងការអនុវត្ត អនុលោមតាមតំណែងអធិបតី ពិសេសផ្នែកបរិស្ថាន សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ក៏ដូចជាផលប៉ះពាល់ ត្រួតពិនិត្យ និងវិសាលភាពនៃការសម្របសម្រួលនូវគោលបំណងរបស់អនុសញ្ញានេះ។
 - (ខ) ពិនិត្យជាទៀងទាត់នូវ កាតព្វកិច្ចរបស់បណ្តាភាគីក្នុងតំណែងអធិបតី ដោយផ្អែកតាមការបង្ហាញពីការអនុវត្តន៍តំណែងអធិបតីក្នុងកម្មវិធីសន្និសីទបណ្តាភាគី ដែលមានកំណត់ក្នុងមាត្រា ៤ វាក្យខណ្ឌ ២ (ឃ) និងមាត្រា ៧ វាក្យខណ្ឌ ២ នៃអនុសញ្ញា និងដោយផ្អែកលើគោលបំណងនៃអនុសញ្ញា ហើយពិនិត្យជាទៀងទាត់នូវបទពិសោធន៍ទទួលបានក្នុងការអនុវត្តន៍ និងការវិវត្តន៍កិច្ចការនៃតំណែងអធិបតី វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា ដោយក្នុងនោះដែរត្រូវធានាបាននូវការអនុវត្តន៍តំណែងអធិបតី។

បកប្រែក្រៅប្រចាំការ

- (គ) ជំរុញ និងសម្រួលការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានស្តីពីវិធានការអនុវត្តដោយបណ្តាភាគី សំរាប់ដោះស្រាយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផលរូបសំរាប់ ដោយគិតទាំងភាពខុសគ្នានៃកាលៈទេសៈ ការទទួលខុសត្រូវ និងសមត្ថភាពរបស់បណ្តាភាគី ព្រមទាំងបណ្តាភាគីសន្យា រៀបរៀងខ្លួនរបស់ភាគីទាំងនោះ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃពិធីសារនេះ ។
 - (ឃ) តាមសំនើបណ្តាភាគីពីរ ឬច្រើន ត្រូវជួយសំរាប់សម្រួលវិធានការអនុវត្តដោយភាគីទាំងនោះ សំរាប់ដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួល អាកាសធាតុ និងផលរូបសំរាប់ ដោយគិតទាំងភាពខុសគ្នានៃកាលៈទេសៈ ការទទួលខុសត្រូវ និងសមត្ថភាពរបស់បណ្តាភាគី ព្រមទាំងបណ្តាភាគីសន្យា រៀបរៀងខ្លួនរបស់ភាគីទាំងនោះ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃពិធីសារនេះ ។
 - (ង) អនុលោមតាមគោលបំណងនៃអនុសញ្ញានេះ និងខននានាក្នុងពិធីសារនេះ និងដោយផ្អែកលើបណ្តាសេចក្តីសំរេចពាក់ព័ន្ធនឹងដោយ សន្និសីទនៃបណ្តាភាគី ត្រូវជំរុញ និងណែនាំការអភិវឌ្ឍន៍ និងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវតាមកាលកំណត់ ឬវិធីសាស្ត្រដែលអាច ប្រៀបធៀបបាននូវប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តនីតិវិធីសារនេះ និងត្រូវមានការឯកភាពពីសំណាក់សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំ នៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ។
 - (ច) ធ្វើអនុសាសន៍ទាក់ទងនឹងបញ្ហានានាចាំបាច់សំរាប់អនុវត្តពិធីសារនេះ ។
 - (ឆ) ប្រឹងប្រែងឱ្យមានការរួបរួមធនធានហិរញ្ញវត្ថុ អនុលោមតាមមាត្រា ១១ វាក្យខ័ណ្ឌ ២ ។
 - (ជ) បង្កើតអង្គភាពជំនួយការតាមការចាំបាច់សំរាប់អនុវត្តពិធីសារនេះ ។
 - (ឈ) ក្នុងករណីសមស្រប ស្វែងរក និងប្រើប្រាស់បណ្តាសេវា និងកិច្ចសហការជាមួយ និងព័ត៌មានផ្តល់ដោយ អង្គការអន្តរជាតិ ស្ថាប័នអន្តររដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលមានសមត្ថភាព ។
 - (ញ) បំពេញមុខងារផ្សេងទៀតដែលចាំបាច់សំរាប់អនុវត្តពិធីសារនេះ និងពិចារណាកិច្ចការណាមួយដែលស្តែងពីសេចក្តីសំរេចរបស់ សន្និសីទបណ្តាភាគី ។
៥. បទបញ្ជានៃទំរង់បែបបទសំរាប់សន្និសីទបណ្តាភាគី និងទំរង់បែបបទហិរញ្ញវត្ថុសំរាប់ក្របខ័ណ្ឌអនុសញ្ញានេះ និងត្រូវអនុវត្តទៅតាមការ ប្រែប្រួលសមស្រប សំរាប់ពិធីសារនេះ លើកលែងតែមានការសំរេចដោយសន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគី ក្នុងពិធីសារនេះ ។
៦. លេខាធិការដ្ឋានត្រូវកោះប្រជុំសំរាប់សម័យប្រជុំលើកទី ១ នៃសន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ព្រម ពេលជាមួយសម័យប្រជុំលើកទី ១ នៃសន្និសីទបណ្តាភាគី ដែលនឹងត្រូវកំណត់ពេលក្រោយការចូលជាធរមាននៃពិធីសារនេះ ។ សម័យ ប្រជុំសាមញ្ញនៃសន្និសីទបណ្តាភាគី សំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ នឹងត្រូវប្រព្រឹត្តទៅរៀងរាល់ឆ្នាំ ព្រមពេលជាមួយនឹង សម័យប្រជុំសាមញ្ញនៃសន្និសីទបណ្តាភាគី លើកលែងតែមានការសំរេចដោយសន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុង ពិធីសារនេះ ។
៧. បណ្តាសម័យប្រជុំវិសាមញ្ញនៃសន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ នឹងត្រូវរៀបចំនៅពេលផ្សេង តាមការ កំណត់ដោយសន្និសីទបណ្តាភាគី សំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ឬតាមសំណើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយភាគីណាមួយ យ៉ាងតិចក្នុងរយៈពេល ៦ ខែ ដើម្បីឱ្យលេខាធិការដ្ឋានធ្វើការកំណត់ជាមួយបណ្តាភាគី និងក្រោយពេលទទួលបានការគាំទ្រយ៉ាង ហោចណាស់មួយភាគបីនៃបណ្តាភាគីទាំងអស់ ។
៨. អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្ថាប័នជំនាញរបស់អង្គការនេះ និងស្ថាប័នថាមពលអាតូមិកអន្តរជាតិ ព្រមទាំងរដ្ឋជាសមាជិក ឬអ្នកសង្កេត- ការណ៍ ដែលមិនមែនជាភាគីក្នុងអនុសញ្ញានេះ អាចមានតំណាងចូលរួមក្នុងនាមជាអ្នកសង្កេតការណ៍នៅក្នុងសន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ។ ជនណាម្នាក់ ឬអង្គការណាមួយ ទោះបីក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាតិឬអន្តរជាតិ រដ្ឋាភិបាល ឬមិនមែន រដ្ឋាភិបាល ដែលមានសមត្ថភាពក្នុងជំនាញដែលមានចែងក្នុងពិធីសារនេះ និងដែលបានជូនដំណឹងដល់លេខាធិការដ្ឋាន ពីគោលបំណង របស់ខ្លួន ក្នុងការបញ្ជូនតំណាងចូលរួម ក្នុងនាមជាអ្នកសង្កេតការណ៍ ក្នុងសម័យប្រជុំនៃសន្និសីទបណ្តាភាគី សំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគី ក្នុងពិធីសារនេះ អាចត្រូវបានទទួលការអនុញ្ញាតឱ្យចូលរួម លើកលែងតែមានការបដិសេធដោយភាគីម្នាក់ឬម្នាក់ៗមានក្នុងសន្និសីទ យ៉ាង ហោចណាស់មួយភាគបី ។ ការអនុញ្ញាត និងការចូលរួមរបស់បណ្តាអ្នកសង្កេតការណ៍ ត្រូវគោរពទៅតាមបទបញ្ជា ដែលមានចែងក្នុង វាក្យខ័ណ្ឌ ៥ ខាងលើ ។

មាត្រា ១៤

១. លេខាធិការដ្ឋានដែលបង្កើតឡើងតាមមាត្រា ៨ នៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវមាននាមជាលេខាធិការដ្ឋានសំរាប់ពិធីសារនេះ ។

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ

២. មាត្រា ៨ វាក្យខ័ណ្ឌ ២ នៃអនុសញ្ញានេះ ដែលចែងពីមុខងាររបស់លេខាធិការដ្ឋាន និងមាត្រា ៨ វាក្យខ័ណ្ឌ ៣ នៃអនុសញ្ញាដែលចែងពីការរៀបចំសំរាប់ការបំពេញមុខងាររបស់លេខាធិការដ្ឋាន នឹងត្រូវអនុវត្ត តាមការប្រែប្រួលសមស្រប សំរាប់ពិធីសារនេះ ។ លើសពីនេះ លេខាធិការដ្ឋានត្រូវបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន ដែលកំណត់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ១៥

១. អង្គភាពជំនួយការផ្តល់យោបល់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា និងអង្គភាពជំនួយការអនុវត្ត ដែលបង្កើតឡើងតាមមាត្រា ៩ និង ១០ នៃអនុសញ្ញានេះ ត្រូវមាននាមជាអង្គភាពជំនួយការផ្តល់យោបល់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា និងអង្គភាពជំនួយការអនុវត្តនៃពិធីសារនេះ ។ ប្រការដែលចែងពាក់ព័ន្ធនឹងមុខងាររបស់អង្គភាពទាំងពីរនេះ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃអនុសញ្ញា ត្រូវអនុវត្ត តាមការប្រែប្រួលសមស្រប សំរាប់ពិធីសារនេះ ។ សម័យប្រជុំនៃអង្គភាពជំនួយការផ្តល់យោបល់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា និងអង្គភាពជំនួយការអនុវត្តនៃពិធីសារនេះ នឹងត្រូវរៀបចំជាមួយការប្រជុំនៃអង្គភាពជំនួយការផ្តល់យោបល់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា និងអង្គភាពជំនួយការអនុវត្តនៃអនុសញ្ញានេះ ។
២. បណ្តាភាគីក្នុងអនុសញ្ញានេះ ដែលមិនមែនជាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ អាចចូលរួមប្រជុំក្នុងនាមជាអ្នកសង្កេតការណ៍នៅក្នុងសម័យប្រជុំណាមួយនៃអង្គភាពជំនួយការ ។ នៅពេលដែលអង្គភាពជំនួយការមាននាមជាអង្គភាពជំនួយការសំរាប់ពិធីសារនេះ មានតែបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះទេ ដែលមានសិទ្ធិប្តឹងសេចក្តីសំរេចក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃពិធីសារនេះ ។
៣. នៅពេលដែលអង្គភាពជំនួយការបង្កើតឡើងតាមមាត្រា ៩ និង ១០ នៃអនុសញ្ញា អនុវត្តមុខនាមរបស់ខ្លួនក្នុងការងារពាក់ព័ន្ធនឹងពិធីសារនេះ សមាជិកណាម្នាក់នៃការិយាល័យរបស់បណ្តាអង្គភាពជំនួយការទាំងនេះ ដែលធ្វើជាតំណាងភាគីមួយក្នុងអនុសញ្ញានៅក្នុងពេលប្រជុំ ប៉ុន្តែមិនមែនជាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ត្រូវជំនួសដោយសមាជិកម្នាក់ផ្សេងទៀតក្រោយពីមានការបោះឆ្នោតដោយ និងត្រូវជ្រើសរើសក្នុងចំណោមបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ១៦

តាមការបន្ទាន់ដែលអាចធ្វើបាន សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ត្រូវពិចារណាអនុវត្ត នៅក្នុងពិធីសារនេះ និងត្រូវកែប្រែក្នុងករណីសមស្រប នូវដំណើរការគ្រោះយោបល់ពហុភាគីដែលមានយោងក្នុងមាត្រា ១៣ នៃអនុសញ្ញា ដោយផ្អែកលើរាល់សេចក្តីសំរេចដែលអាចធ្វើឡើងដោយសន្និសីទបណ្តាភាគី ។ ដំណើរការគ្រោះយោបល់ពហុភាគីណាមួយ ដែលអាចប្រើប្រាស់នៅក្នុងពិធីសារនេះ និងត្រូវអនុវត្តដោយគ្មានលំអៀងនៅក្នុងទំរង់ការ និងយន្តការដែលរៀបចំដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១៨ ។

មាត្រា ១៧

សន្និសីទបណ្តាភាគីត្រូវកំណត់គោលការណ៍ វិធី បទបញ្ជា និងសេចក្តីណែនាំ ជាពិសេសសំរាប់ផ្ទៀងផ្ទាត់ ធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ និងការទទួលខុសត្រូវក្នុងការធ្វើពាណិជ្ជកម្មអេមីស្យុង ។ បណ្តាភាគីក្នុងអនុសញ្ញា អាចចូលរួមក្នុងពាណិជ្ជកម្មអេមីស្យុង ក្នុងគោលបំណងបំពេញការសន្យាតាមមាត្រា ៣ ។ រាល់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មបែបនេះ ត្រូវតែជាការបន្ថែមទៅលើសកម្មភាពក្នុងប្រទេសក្នុងគោលបំណងបំពេញការសន្យាកំហិត និងកាត់បន្ថយបរិមាណអេមីស្យុងតាមមាត្រានេះ ។

មាត្រា ១៨

នៅក្នុងសម័យប្រជុំទី ១ របស់ខ្លួន សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ត្រូវអនុម័តទំរង់ការ និងយន្តការសមស្រប និងមានប្រសិទ្ធភាព សំរាប់កំណត់ និងដោះស្រាយករណីខកខានមិនបានគោរពតាមនៃពិធីសារនេះ រួមទាំងតាមរយៈការបង្កើតតារាងសន្យាស្តីពីផលវិបាក ដោយគិតផងដែរអំពីមូលហេតុ ប្រភេទ កិត្យានុភាព និងភាពញឹកញាប់នៃការណ៍មិនគោរពតាមនេះ ។ ទំរង់ការ និងយន្តការណាមួយក្នុងមាត្រានេះ ដែលរុំរៀបមានការទទួលខុសត្រូវជាលក្ខណៈច្បាប់ចំពោះផលវិបាកដែលកើតឡើង នឹងត្រូវអនុម័តតាមរូបភាពនៃការធ្វើវិសោធនកម្មចំពោះពិធីសារនេះ ។

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ

មាត្រា ១៩

បណ្តាប្រការក្នុងមាត្រា ១៤ នៃអនុសញ្ញានេះ ដែលចែងពីដំណោះស្រាយមិនស្រប និងត្រូវអនុវត្ត ដោយមានការកែប្រែសមស្រប ទៅតាមស្ថានភាពនៃពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ២០

១. ភាគីណាមួយអាចលើកសំណើធ្វើវិសោធនកម្មចំពោះពិធីសារនេះ ។
២. ការធ្វើវិសោធនកម្មចំពោះពិធីសារនេះ និងត្រូវអនុវត្តនៅក្នុងសម័យប្រជុំសាមញ្ញនៃសន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ។ លេខាធិការដ្ឋានត្រូវផ្សព្វផ្សាយអត្ថបទសំណើវិសោធនកម្មចំពោះពិធីសារនេះដល់បណ្តាភាគី យ៉ាងហោចណាស់ក្នុងរយៈពេល ៦ ខែ មុនពេលប្រជុំប្រជុំដើម្បីអនុវត្តលើសំណើវិសោធនកម្មនោះ ។ លេខាធិការដ្ឋានត្រូវផ្សព្វផ្សាយអត្ថបទនៃសំណើវិសោធនកម្មទៅបណ្តាភាគី និងហត្ថលេខីនៃអនុសញ្ញានេះ និងធ្វើទៅកន្លែងតំកល់ឯកសារសំរាប់ជាព័ត៌មាន ។
៣. បណ្តាភាគីត្រូវប្រឹងប្រែងដើម្បីឱ្យមានការឯកភាពលើសំណើវិសោធនកម្មណាមួយចំពោះពិធីសារនេះ តាមការអនុវត្តដោយមតិឯកភាពជាទូទៅ ។ ក្នុងករណីដែលមិនអាចឈានដល់ការឯកភាពជាមតិទូទៅ ការអនុវត្តលើសំណើវិសោធនកម្មអាចធ្វើតាមរយៈការបោះឆ្នោតដោយសំលេងភាគច្រើនពីរភាគបីនៃបណ្តាភាគីដែលមានវត្តមាន និងដែលបានបោះឆ្នោតនៅក្នុងការប្រជុំ ។ លេខាធិការដ្ឋានត្រូវធ្វើវិសោធនកម្មដែលទទួលបានការអនុវត្តឯកភាពរួចហើយទៅកន្លែងតំកល់ឯកសារ ដែលនឹងផ្សព្វផ្សាយទៅគ្រប់បណ្តាភាគីសំរាប់ការទទួលយល់ព្រម ។
៤. ឯកសារស្តីពីការទទួលយល់ព្រមចំពោះវិសោធនកម្មនឹងត្រូវរក្សាទុកនៅកន្លែងតំកល់ឯកសារ ។ វិសោធនកម្មធ្វើឡើងតាមវាក្យខ័ណ្ឌ ៣ ខាងលើ និងចូលជាធរមានសំរាប់បណ្តាភាគីដែលទទួលយល់ព្រមលើវិសោធនកម្មនោះ នៅក្នុងរយៈពេល ៩០ ថ្ងៃ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទ ដែលកន្លែងតំកល់ឯកសារបានទទួលសំណើនៃការយល់ព្រមចំនួនយ៉ាងហោចណាស់បីភាគបួននៃចំនួនភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ។
៥. អត្ថបទវិសោធនកម្មនឹងចូលជាធរមានសំរាប់ភាគីផ្សេងៗទៀត នៅក្នុងរយៈពេល ៩០ ថ្ងៃ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទដែលភាគីនោះបានបញ្ចូលឯកសារស្តីពីទទួលយល់ព្រមលើវិសោធនកម្មនោះ ទៅដល់កន្លែងតំកល់ឯកសារ ។

មាត្រា ២១

១. បណ្តាឧបសម្ព័ន្ធនៃពិធីសារនេះនឹងក្លាយជាចំណែករួមមួយនៃពិធីសារនេះ ដូចទៅវិញ ការចុះកំណត់យោងចំពោះពិធីសារនេះ និងត្រូវមានការចុះកំណត់យោងចំពោះឧបសម្ព័ន្ធរបស់ពិធីសារនេះផងដែរ ។ រាល់ឧបសម្ព័ន្ធដែលបានអនុវត្តក្រោយពេលចូលជាធរមាននៃពិធីសារនេះ នឹងត្រូវកំណត់ក្រោមរូបភាពជាតារាង ក្រដាសបំពេញ និងជាឯកសារដែលមានចំណាត់ថ្នាក់អតិបរមា ដែលមានលក្ខណៈជាឯកសារវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកទេស ឯកសារទំនាក់ទំនង ឬឯកសាររដ្ឋបាល ។
២. គ្រប់ភាគីអាចលើកសេចក្តីស្នើឱ្យមានឧបសម្ព័ន្ធចំពោះពិធីសារនេះ និងអាចស្នើធ្វើវិសោធនកម្មចំពោះបណ្តាឧបសម្ព័ន្ធនៃពិធីសារនេះ ។
៣. បណ្តាឧបសម្ព័ន្ធចំពោះពិធីសារនេះ និងវិសោធនកម្មឧបសម្ព័ន្ធនៃពិធីសារនេះត្រូវអនុវត្តក្នុងសម័យប្រជុំសាមញ្ញនៃសន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ។ លេខាធិការដ្ឋានត្រូវផ្សព្វផ្សាយអត្ថបទនៃសេចក្តីស្នើឧបសម្ព័ន្ធ ឬវិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធដល់បណ្តាភាគី យ៉ាងហោចណាស់ ៦ ខែ មុនពេលប្រជុំអនុវត្តសំណើនោះ ។ លេខាធិការដ្ឋានត្រូវផ្សព្វផ្សាយអត្ថបទនៃឧបសម្ព័ន្ធ ឬវិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធដល់បណ្តាភាគី និងហត្ថលេខីនៃអនុសញ្ញានេះនិងទៅកន្លែងតំកល់ឯកសារសំរាប់ជាព័ត៌មាន ។
៤. បណ្តាភាគីត្រូវប្រឹងប្រែងដើម្បីឱ្យមានការឯកភាពលើសេចក្តីស្នើឧបសម្ព័ន្ធ ឬវិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធ តាមការអនុវត្តដោយមតិឯកភាពជាទូទៅ ។ ក្នុងករណីដែលមិនអាចឈានដល់ការឯកភាពជាមតិទូទៅ ការអនុវត្តលើសេចក្តីស្នើឧបសម្ព័ន្ធ ឬវិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធអាចធ្វើ តាមរយៈការបោះឆ្នោតដោយសំលេងភាគច្រើនពីរភាគបីនៃបណ្តាភាគីដែលមានវត្តមាន និងដែលបានបោះឆ្នោតនៅក្នុងការប្រជុំ ។ លេខាធិការដ្ឋានត្រូវធ្វើឧបសម្ព័ន្ធ ឬវិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធ ដែលទទួលបានការអនុវត្តឯកភាពរួចហើយ ទៅកន្លែងតំកល់ឯកសារ ដែលនឹងផ្សព្វផ្សាយទៅគ្រប់បណ្តាភាគីសំរាប់ការទទួលយល់ព្រម ។
៥. ឧបសម្ព័ន្ធ ឬវិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធត្រូវពិធីឧបសម្ព័ន្ធ A និង B ដែលបានទទួលការអនុវត្តយល់ព្រម ស្របតាមវាក្យខ័ណ្ឌ ៣ និង ៤ ខាងលើ នឹងត្រូវចូលជាធរមានសំរាប់គ្រប់ភាគីក្នុងពិធីសារនេះនៅក្នុងកំឡុងពេល ៦ ខែ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការផ្សព្វផ្សាយស្តីពីការអនុវត្តឧបសម្ព័ន្ធ ឬវិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធ ដោយកន្លែងតំកល់ឯកសារទៅគ្រប់បណ្តាភាគី លើកលែងតែចំពោះភាគី

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ

ដែលបានធ្វើសេចក្តីជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅកន្លែងតំកល់ឯកសារក្នុងកំឡុងពេលនោះ នូវការខិតខំទទួលយកច្រើនរបស់គេ ចំពោះឧបសម្ព័ន្ធ ឬវិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធនោះ ។ ឧបសម្ព័ន្ធ ឬវិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធ និងរដ្ឋជាធរមានចំពោះបណ្តា ភាគីនេះ បានដកសេចក្តីជូនដំណឹងពីការមិនទទួលយកច្រើនរបស់គេ នៅក្នុងកំឡុងពេលថ្ងៃទី ៩០ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទ ដែលកន្លែង តំកល់ឯកសារបានទទួលសំនើសុំដកសេចក្តីជូនដំណឹងបែបនេះ ។

៦. ប្រសិនបើការអនុម័តឧបសម្ព័ន្ធ ឬវិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធពាក់ព័ន្ធដល់ការធ្វើវិសោធនកម្មពិធីសារនេះ ឧបសម្ព័ន្ធនោះ ឬវិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធនោះ និងមិនចូលជាធរមាន រហូតដល់ពេលដែលវិសោធនកម្មចំពោះពិធីសារនេះបានចូលជាធរមាន ។
៧. វិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធ A និង B នៃពិធីសារនេះ និងត្រូវអនុម័ត និងចូលជាធរមានយោងតាមទម្រង់ការដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ២០ និងក្នុងករណីដែលវិសោធនកម្មចំពោះឧបសម្ព័ន្ធ B បានទទួលការអនុម័តយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីសំណាក់ភាគី ពាក់ព័ន្ធ ។

មាត្រា ២២

១. ភាគីនីមួយៗមានសំណើឆ្ពោះតែមួយគត់ លើកលែងតែក្នុងករណីចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌ ២ ខាងក្រោម ។
២. អង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍មានសិទ្ធិបោះឆ្នោតលើសំណើមួយសំណើ ឬសំណើចំនួនរដ្ឋជាសមាជិករបស់អង្គការនោះ ដែលជាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ។ អង្គការបែបនេះនឹងមិនប្រើសិទ្ធិបោះឆ្នោតបែបនេះឡើយ ប្រសិនបើរដ្ឋណាមួយជាសមាជិកចូលរួម បោះឆ្នោត ក្នុងនាមជាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ឬជួយទៅវិញ រដ្ឋនោះនឹងពុំមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតក្នុងនាមជាភាគីក្នុងពិធីសារនេះឡើយ ។

មាត្រា ២៣

អត្ថលេខាចិការអង្គការសហប្រជាជាតិនឹងមាននាទីជាកន្លែងតំកល់ឯកសារពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ២៤

១. ពិធីសារនេះនឹងត្រូវបើកសំរាប់ការចុះហត្ថលេខា និងត្រូវមានការឱ្យសច្ចាប័ន ការទទួលយកច្រើន ឬការអនុម័តដោយបណ្តាជន និង អង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ ដែលជាភាគីក្នុងអនុសញ្ញានេះ ។ ពិធីសារនេះនឹងត្រូវបើកឱ្យចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃស្អាតការ អង្គការសហប្រជាជាតិ នៅទីក្រុងញូវយ៉ក ពីថ្ងៃទី ១៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ១៩៩៨ ដល់ថ្ងៃទី ១៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ១៩៩៩ ។ ពិធីសារនេះនឹង បើកសំរាប់ការសុំចូលជាសមាជិក ចាប់ពីថ្ងៃក្រោយកាលបរិច្ឆេទបញ្ចប់ការចុះហត្ថលេខា ។ ឯកសារសច្ចាប័ន ការទទួលយកច្រើន ឬការអនុម័ត ឬការសុំចូលជាសមាជិក នឹងត្រូវរក្សាទុកនៅកន្លែងតំកល់ឯកសារ ។
២. អង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ណាមួយ ដែលក្លាយជាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ដោយរដ្ឋជាសមាជិករបស់ខ្លួនពុំមែនជាភាគីក្នុង ពិធីសារនេះ និងមានកាតព្វកិច្ចជាលក្ខណៈច្បាប់តាមពិធីសារនេះទាំងស្រុង ។ ក្នុងករណីដែលបណ្តាអង្គការបែបនេះ មានរដ្ឋជា សមាជិក មួយឬច្រើនជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះ អង្គការនេះ និងបណ្តារដ្ឋជាសមាជិករបស់ខ្លួនត្រូវធ្វើសេចក្តីសំរេចអំពីការទទួលខុស ត្រូវ ក្នុងកិច្ចអនុវត្តកាតព្វកិច្ចក្នុងពិធីសារនេះ ។ ក្នុងករណីបែបនេះ អង្គការ និងរដ្ឋជាសមាជិកនឹងមិនមានសិទ្ធិទ្វេដណ្តាលក្នុង ពិធីសារនេះទេ ។
៣. នៅក្នុងឯកសារសច្ចាប័ន ទទួលយកច្រើន ឬអនុម័ត ឬសុំចូលជាសមាជិករបស់ខ្លួន បណ្តាអង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ត្រូវ ប្រកាសនូវកំរិតសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសេចក្តីដែលមានចែងក្នុងពិធីសារនេះ ។ អង្គការទាំងនេះត្រូវធ្វើសេចក្តីជូនដំណឹង ទៅកន្លែងតំកល់ឯកសារដែលនឹងផ្សព្វផ្សាយបន្តទៅបណ្តាភាគី ស្តីពីការកែប្រែ នៅក្នុងវិសាលភាពនៃសមត្ថភាពរបស់អង្គការទាំង នោះ ។

មាត្រា ២៥

១. ពិធីសារនេះនឹងចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី ៩០ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទ ដែលមានសមាជិកក្នុងអនុសញ្ញាចំនួនមិនតិចជាង ៥៥ ដែលនៅ ក្នុងនោះ បណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ដែលមានអមីស្បៀងឧស្ស័នកាបូនិចយ៉ាងហោចណាស់ ៥៥% នៃអមីស្បៀងឧស្ស័ន កាបូនិចសរុប បញ្ចេញក្នុងឆ្នាំ ១៩៩០ ដោយបណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ បានកំណត់ឯកសារសច្ចាប័ន ទទួលយកច្រើន ឬអនុម័ត ឬចូលជាសមាជិក ។

បកប្រែក្រុងភ្នំពេញ

២. សំរាប់តែក្នុងគោលបំណងនៃមាត្រានេះ អមីស្បែងឧស្ម័នកាបូនិចសរុបក្នុងឆ្នាំ ១៩៩០ បញ្ចេញដោយបណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ មានន័យថា បរិមាណដែលបានប្រកាសឱ្យដឹងនៅកាលបរិច្ឆេទ ឬមុនកាលបរិច្ឆេទនៃការអនុម័តពិធីសារនេះ ពីសំណាក់បណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ នៅក្នុងរបាយការណ៍ជាតិដំបូងបង្អស់ ដែលបានដាក់ជូន តាមមាត្រា ១២ នៃអនុសញ្ញា ។
៣. ចំពោះរដ្ឋនានា ឬអង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ ដែលផ្តល់សម្ភាសន៍ ទទួលបានល្បែង ឬអនុម័តលើពិធីសារនេះ ឬសុំចូលជាសមាជិកនៃពិធីសារនេះក្រោយពេលដែលលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌ ១ ខាងលើ ស្តីពីការចូលជាធរមានត្រូវបានបំពេញ ពិធីសារនេះនឹងចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី ៩០ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់តំលៃលិខិតបករណ៍សម្ភាសន៍ ទទួលបានល្បែង អនុម័ត ឬសុំចូលជាសមាជិក ។
៤. សំរាប់តែគោលបំណងនៃមាត្រានេះ លិខិតបករណ៍ណាមួយដែលដាក់ដកល់ដោយអង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ និងមិនត្រូវ រាប់បញ្ចូលជាចំនួនបន្ថែមនឹងចំនួនលិខិតបករណ៍ដែលបានដកល់ដោយបណ្តារដ្ឋជាសមាជិកនៃអង្គការនោះទេ ។

មាត្រា ២៦

ពុំមានករណីលើកលែងណាមួយអនុញ្ញាតឱ្យមាននៅក្នុងពិធីសារនេះទេ ។

មាត្រា ២៧

១. នៅពេលណាមួយ ក្រោយរយៈពេលបីឆ្នាំគិតចាប់ពីថ្ងៃដែលពិធីសារនេះបានចូលជាធរមានសំរាប់ភាគីណាមួយ ភាគីនោះអាចសុំដកសមាជិកភាពរបស់ខ្លួនពីពិធីសារនេះ ដោយធ្វើសេចក្តីជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅកន្លែងតំកល់ឯកសារ ។
២. ការសុំលាលែងបែបនេះនឹងមានប្រសិទ្ធភាពក្រោយពីកាលកំណត់សុពលភាពរយៈពេលមួយឆ្នាំ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលកន្លែងតំកល់ឯកសារបានទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីការសុំដកសមាជិកភាពតំកល់ ឬនៅកាលបរិច្ឆេទក្រោយទៀត ដែលអាចមានកំណត់នៅក្នុងសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីការសុំលាលែងតំកល់ ។
៣. ភាគីណាមួយដែលសុំដកសមាជិកភាពពីអនុសញ្ញា ក៏ត្រូវបានចាត់ទុកថាបានដកសមាជិកភាពពីពិធីសារនេះដែរ ។

មាត្រា ២៨

សំណៅដើមនៃពិធីសារនេះ ដែលមានជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង រុស្ស៊ី និងអេស្ប៉ាញ មានតំលៃដូចគ្នា និងត្រូវដាក់តំកល់នៅឯអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

ធ្វើនៅ ក្រុង ថ្ងៃទីដប់មួយ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំមួយពាន់ប្រាំបួនរយកៅសិបប្រាំពីរ ។

ដើម្បីជាសាក្សី បណ្តាភាគីបានចុះហត្ថលេខាលើពិធីសារនេះតាមកាលបរិច្ឆេទខាងលើ ។

ឧបសម្ព័ន្ធ A

ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់
ឧស្ម័នកាបូនិច (CO_2)
មេតាន (CH_4)
ឌីអុកស៊ីតម៉ូណូអុកស៊ីត (N_2O)
អ៊ីដ្រូក្លូរូអ៊ីដ្រូកាបូន (HFCs)
ប្រូផ្លូអ៊ីដ្រូកាបូន (PFCs)
ស៊ុលផួរិចសាយ៊ីត (SF_6)
វិស័យប្រភពនៃឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់
ថាមពល

ចំហេះឥន្ធនៈ

ឧស្សាហកម្មថាមពល
ឧស្សាហកម្មផលិតឧបករណ៍ប្រើប្រាស់ និងសំណង់
ការដឹកជញ្ជូន
វិស័យផ្សេងទៀត
ប្រភពផ្សេងទៀត

អមីស្យុងពិភពលោក

ឥន្ធនៈរឹង
ប្រេង និងឧស្ម័នធម្មជាតិ
ប្រភពផ្សេងទៀត

ក្នុងដំណើរផលិតកម្មឧស្សាហកម្ម

ផលិតផលរ៉ែ
ឧស្សាហកម្មគីមី
ផលិតកម្មឈាមធាតុ
ផលិតកម្មផ្សេងទៀត
ផលិតកម្មហាឡូកាបូន និងស៊ុលផួរិចសាយ៊ីត
ការប្រើប្រាស់ហាឡូកាបូន និងស៊ុលផួរិចសាយ៊ីត
ប្រភពផ្សេងទៀត

គ្រឿងរំលាយ និងការប្រើប្រាស់ផលិតផលផ្សេងទៀត

កសិកម្ម

ដំណើរល្បើងក្នុងព្រៃសត្វ
ការគ្រប់គ្រងដីធម្មជាតិ
វប្បកម្មស្រូវ
ដឹកសត្វ
ការដុតវាលស្មៅសាវ័ន
ការដុតសំណល់កសិកម្មនៅនិងកន្លែង
ប្រភពផ្សេងទៀត

សំណល់

ការចោលសំណល់រឹងលើដី
ការគ្រប់គ្រងសំណល់រាវ
ការដុតសំណល់
ប្រភពផ្សេងទៀត

ចក្រភពកម្ពុជា

ឧបសម្ព័ន្ធ ២

ភាគី

ការសន្យាគំរូបតិសន្តិភាពបន្តបរិយាកាសអេមីស្យុង
(ភាគរយនៃឆ្នាំមូលដ្ឋាន ឬចន្លោះពេល)

អូស្ត្រាលី	១០៨
អូទ្រីស	៩២
បែលស្ស៊ីច	៩២
ប៊ុលការី	៩២
កាណាដា	៩៤
ប្រូអាទី	៩៥
សាធារណរដ្ឋនៃកា	៩២
ដាណឺម៉ាក	៩២
អេស្ប៉ា	៩២
សហគមន៍អឺរ៉ុប	៩២
ហ្វាំងឡង់	៩២
បារាំង	៩២
អាល្លឺម៉ង់	៩២
ក្រិច	៩២
ហុងគ្រី	៩៤
អាយស្លែន	១១០
អៀរឡង់	៩២
អ៊ីតាលី	៩២
ជប៉ុន	៩៤
ឡាទី	៩២
លីកសេន	៩២
លីទុយអានី	៩២
លុចសំបួរ	៩២
ម៉ូណាកូ	៩២
ហូឡង់	៩២
នូវីលសេឡង់	១០០
ណ័រវេ	១០១
ប៉ូឡូញ	៩៤
ព័រទុយហ្គាល់	៩២
រ៉ូម៉ានី	៩២
សហព័ន្ធរុស្ស៊ី	១០០
ស្លូវ៉ាគី	៩២
ស្លូវ៉េន	៩២
អេស្ប៉ាញ	៩២
ស៊ុយអែត	៩២
ស្វីស	៩២
អ៊ុយក្រែន	១០០
ចក្រភពអង់គ្លេស និងអៀរឡង់ខាងជើង	៩២
សហរដ្ឋអាមេរិច	៩៣

*បណ្តាប្រទេសស្ថិតក្នុងដំណើរអន្តរកាលធានាទៅសេដ្ឋកិច្ចទិដ្ឋភាព

សេចក្តីសម្រេចអនុម័តដោយសន្និសីទបណ្តាភាគី
(សម័យប្រជុំពេញអង្គលើកទី ១២ ថ្ងៃទី ១១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៩៧)
សេចក្តីសម្រេច 1/CP.3.

ការអនុម័តពិធីសារក្រុងក្សត្រនៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

សន្និសីទបណ្តាភាគី

បានពិនិត្យមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ២ (ក) និង (ខ) នៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងសម័យប្រជុំទីមួយ ហើយបានសម្រេចថា វាក្យខ័ណ្ឌទាំងអស់នេះមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ទេ ។

បានឃើញសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន 1/CP.1 ស្តីពី " អណត្តិក្រុងប្រែប្រួល : ការពិនិត្យឡើងវិញនូវលក្ខណៈខ្លះនៃមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ២ (ក) និង (ខ) នៃអនុសញ្ញានេះ រួមទាំងសំណើទាក់ទងនឹងពិធីសារ និងសេចក្តីសម្រេចស្តីពីការបន្ត " ដែលមានការចែករំលែកដើម្បីចាប់ផ្តើមដំណើរការសំរាប់ជួយពង្រឹងសមត្ថភាពដើម្បីទាញយកការសម្របសម្រួលសំរាប់ចន្លោះពេលក្រោយឆ្នាំ ២០០០ តាមរយៈការអនុម័តពិធីសារប្រជុំការសម្របសម្រួលផ្សេងទៀតនៅសម័យប្រជុំលើកទី ៣ ។

បានឃើញថា គោលដៅមួយនៃដំណើរការនេះគឺដើម្បីពង្រឹងការសន្យាក្នុងមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ២ (ក) និង (ខ) នៃអនុសញ្ញានេះសំរាប់ ប្រទេសអនុសញ្ញាបក្សប្រឆាំងកាបូន/កាតូផ្សេងទៀត ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ដើម្បីចែងឱ្យបានលម្អិតនូវគោលនយោបាយ និងវិធានការ និងដើម្បីកំណត់គោលបំណងនៃការកំណត់ និងកាត់បន្ថយបរិមាណអេមីស្យុងនៅក្នុងកាលកំណត់មួយ ដូចជានៅឆ្នាំ ២០០៥ ២០១០ និង ២០២០ សំរាប់អេមីស្យុង និងអាងស្រូបកាបូននៃឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់របស់ពួកគេ ដែលបណ្តាលពីសកម្មភាពមនុស្ស ពីប្រភពផ្សេងៗ និងដែលពុំមានចែងក្នុងពិធីសារក្រុងក្សត្រនេះ ។

បានឃើញថា យោងតាមអណត្តិក្រុងប្រែប្រួល ដំណើរការនេះនឹងមិនបង្កើតការសន្យាថ្មីបន្ថែមទៀតសំរាប់បណ្តាភាគីដែលមិនមានក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ទេ ប៉ុន្តែបានបញ្ជាក់ឡើងវិញនូវការសន្យាដែលមានស្រាប់ស្របតាមមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ១ និងបន្តអនុវត្តការសន្យាទាំងនោះដើម្បីសម្រេចបានការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ដោយយោងតាមមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ៣ ៥ និង ៧ ។

បានកត់សំគាល់ បណ្តាប្រជុំការសម្របសម្រួលក្រុមបណ្តោះអាសន្នទទួលបានអណត្តិក្រុងប្រែប្រួលនៅក្នុងសម័យប្រជុំទី ៨ របស់ខ្លួន ។
 បានពិចារណាដោយយោងតាមសំណើរបស់បណ្តាប្រជុំការសម្របសម្រួលក្រុមបណ្តោះអាសន្នទទួលបានអណត្តិក្រុងប្រែប្រួល ។
 បានកត់សំគាល់ដោយយោងតាមសំណើរបស់បណ្តាប្រជុំការសម្របសម្រួលក្រុមបណ្តោះអាសន្នទទួលបានអណត្តិក្រុងប្រែប្រួល ។
 ដោយទទួលស្គាល់តម្រូវការរបស់បណ្តាប្រជុំការសម្របសម្រួលក្រុមបណ្តោះអាសន្នទទួលបានអណត្តិក្រុងប្រែប្រួលសំរាប់បណ្តាភាគីស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

បានដឹងថា មានសេចក្តីប្រាថ្នាចាប់ផ្តើមការងារឱ្យបានទាន់ពេល ដើម្បីផ្តល់ជាមូលដ្ឋានឱ្យមានលទ្ធផលប្រកបដោយជោគជ័យនៃសម័យប្រជុំលើកទី ៤ នៃសន្និសីទបណ្តាភាគី ដែលគ្រោងនឹងធ្វើនៅទីក្រុង ប៊ុយណូសអែរ ប្រទេសអាហ្សង់ទីណា ។

១. សម្រេចអនុម័តពិធីសារក្រុងក្សត្រនៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌអន្តរជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលមានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ។
២. ស្នើឱ្យអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការកំណត់ពិធីសារនេះ និងត្រូវបើកសំរាប់ការចុះហត្ថលេខានៅទីក្រុង ញ៉ូវយ៉ក ពីថ្ងៃទី ១៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ១៩៩៨ ដល់ថ្ងៃទី ១៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ១៩៩៩ ។
៣. អញ្ជើញភាគីទាំងអស់ក្នុងអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដើម្បីចុះហត្ថលេខាលើពិធីសារនេះ នៅថ្ងៃទី ១៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ១៩៩៨ ឬនៅក្នុងឱកាសឆាប់បំផុត តាមដែលអាចធ្វើបាន នៅក្រោយបរិច្ឆេទនេះ និងដើម្បីកំណត់លិខិតបញ្ជាក់ផ្តល់សច្ចាប័ន ទទួលយកច្បាប់ ឬអនុម័ត ឬចូលជាសមាជិក នៅពេលសមស្រប និងឆាប់បំផុត តាមតែអាចធ្វើបាន ។
៤. អញ្ជើញបណ្តាប្រជុំដែលមិនមែនជាភាគីក្នុងអនុសញ្ញានេះ ដើម្បីផ្តល់សច្ចាប័ន ឬទទួលយកពិធីសារនេះតាមលក្ខខណ្ឌសមស្រប ដោយជៀសវាងការពន្យារពេល ដើម្បីឱ្យរដ្ឋទាំងនោះអាចក្លាយទៅជាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ ។
៥. ស្នើឱ្យប្រធាននៃអង្គភាពជំនួយការផ្តល់យោបល់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា និងប្រធានអង្គភាពជំនួយការអនុវត្ត ដោយពិចារណាអំពីទីតាំងដែលបានអនុម័តសំរាប់កម្មវិធីសំរាប់រយៈពេលពីរឆ្នាំ ១៩៩៨-១៩៩៩ និងកម្មវិធីពាក់ព័ន្ធសំរាប់លេខាធិការដ្ឋាន ដើម្បីផ្តល់ការណែនាំដល់លេខាធិការដ្ឋានអំពីការងាររៀបចំជាមួយសំរាប់ការពិចារណាពីសំណាក់សន្និសីទបណ្តាភាគី នៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ៤ របស់ខ្លួន នូវបណ្តាភាគីអនុវត្តខាងក្រោម និងត្រូវកំណត់ការងារសំរាប់បណ្តាអង្គភាពជំនួយការឱ្យបានសមស្រប :
 (ក) កំណត់វិធី បទបញ្ជា និងគោលការណ៍ណែនាំអំពីសកម្មភាពបង្កដោយមនុស្សពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពី ប្រភពនានា និងការចាប់យកដោយអាងស្រូបកាបូនក្នុងដីកសិកម្ម និងក្នុងការប្រែប្រួលការប្រើប្រាស់ដី និងព្រៃឈើ និងត្រូវបន្ថែម

^១ FCC/AGBM/1995/2 and Corr.1, and Corr.1; FCCC/AGBM/1996/5,8, and 11; FCCC/AGBM/1997/3, 3/Add and Corr.1,5,8 and 8/Add.1.
^២ FCCC/CP/1997/INF.1.

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ

ទៅលើ ឬកាត់ចេញពីបរិមាណកំណត់សំរាប់បណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះដែលមានក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ នៃអនុសញ្ញានេះ ដូចដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៣ វាក្យខ័ណ្ឌ ៤ នៃពិធីសារនេះ ។

- (ខ) កំណត់និយមន័យសំរាប់គោលការណ៍ វិធី បទបញ្ជា និងគោលការណ៍ណែនាំ ជាពិសេសសំរាប់ការផ្ទៀងផ្ទាត់ ធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ ការគណនាពាណិជ្ជកម្មអេមីស្យុង យោងតាមមាត្រា ១៧ នៃពិធីសារនេះ ។
 - (គ) ចែងលំអិតអំពីគោលការណ៍ណែនាំសំរាប់ភាគីទីបីក្នុងពិធីសារដែលមានក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ នៃអនុសញ្ញានេះ អំពីការផ្ទេរប្រទេសមួយក៏ដោយ ឬទំនួលខុសត្រូវនៃអេមីស្យុងដែលត្រូវកាត់បន្ថយ បណ្តាលពីតំរូវការដែលមានគោលដៅកាត់បន្ថយអេមីស្យុងដោយសកម្មភាពមនុស្សពីប្រភពធានា ឬបង្កើនអាងស្រូបកាបូននៃឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ នៅក្នុងវិស័យណាមួយនៃសេដ្ឋកិច្ច ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៦ នៃពិធីសារនេះ ។
 - (ឃ) ក្នុងលក្ខខណ្ឌសមស្រប ពិចារណាច្រើនកម្មភាពតាមវិធីសាស្ត្រសមស្រប ដើម្បីដោះស្រាយស្ថានភាពរបស់បណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ២ នៃពិធីសារនេះដែលក្នុងនោះគំរោងមួយអាចផ្តល់ផលប៉ះពាល់ជាបង្កបង្កើនបរិមាណអេមីស្យុងនៅក្នុងចន្លោះពេលនៃការសន្យា ។
 - (ង) វិភាគពីផលវិបាកនៃមាត្រា ១២ វាក្យខ័ណ្ឌ ១០ នៃពិធីសារនេះ ។
៦. អញ្ជើញប្រធានអង្គភាពជំនួយការផ្តល់យោបល់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា និងប្រធានអង្គភាពជំនួយការអនុវត្ត ដើម្បីធ្វើសំណើរមត្តាទៅអង្គភាពទាំងនោះ នៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ៨ អំពីការកំណត់ការងារសំរាប់អង្គភាពទាំងនោះ សំរាប់ធ្វើការងារចាំបាច់ដើម្បីជួយបង្កលទ្ធភាពដល់សន្និសីទបណ្តាភាគីសំរាប់ការប្រជុំនៃបណ្តាភាគីក្នុងពិធីសារនេះ នៅក្នុងសម័យប្រជុំទី ១ របស់ខ្លួន ក្រោយពេលដែលពិធីសារនេះចូលជាធរមាន និងដើម្បីបំពេញមុខងារដែលពិធីសារនេះបានកំណត់សំរាប់ការប្រជុំនេះ ។

សេចក្តីសម្រេច 2/CP.3

បញ្ជាវិធីសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធនឹងពិធីសារក្រុងក្យូតូ

សន្និសីទបណ្តាភាគី

បានឃើញសេចក្តីសម្រេច 4/CP.1 និង 9/CP.2

ដោយគាំទ្រការសម្រេចនៃអង្គភាពជំនួយការផ្តល់យោបល់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា នៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ៤ ។

- ១. អះអាងឡើងវិញថាបណ្តាភាគីត្រូវប្រើគោលការណ៍ណែនាំសំរាប់ធ្វើសារពើភ័ណ្ឌជាតិនៃឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ របស់ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកកិច្ចការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលបានកែសម្រួលនៅឆ្នាំ ១៩៩៦ សំរាប់ធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណ និងធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍អំពីអេមីស្យុងដោយសកម្មភាពមនុស្សពីប្រភពធានា និងការចាប់យកតាមរយៈអាងស្រូបឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ដែលពុំមានចែងក្នុងពិធីសារក្រុងម៉ូងព័រអាល់ ។
- ២. អះអាងថាអេមីស្យុងពីត្រាងដីនៃឧស្ម័នអ៊ីដ្រូកាបូន ឧស្ម័នពែរក្លាយអ៊ីដ្រូកាបូន និងឧស្ម័នស៊ីលីកូនអ៊ីដ្រូស្យាអ៊ីដ គួរតែមានការប៉ាន់ប្រមាណក្នុងករណីដែលមានទិន្នន័យ និងប្រើប្រាស់សំរាប់ធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍អំពីអេមីស្យុង ។ បណ្តាភាគីត្រូវតែប្រឹងប្រែងដើម្បីបង្កើតប្រភពទិន្នន័យ ។
- ៣. អះអាងឡើងវិញថាសក្តានុពលនៃកំនើនកំដៅពិភពលោក ប្រើប្រាស់ដោយបណ្តាភាគីត្រូវតែជាបរិមាណដែលផ្តល់ដោយក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកកិច្ចការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងរបាយការណ៍វាយតម្លៃលើកទី២របស់ខ្លួន ("1995 IPCC GWP value") ដោយផ្អែកលើផលនៃឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់សំរាប់កំឡុងពេល ១០០ ឆ្នាំ ដោយរាប់បញ្ចូលទាំងភាពមិនប្រាកដប្រជាពាក់ព័ន្ធជាច្រើនទាក់ទងនឹងការប៉ាន់ប្រមាណសក្តានុពលកំនើនកំដៅពិភពលោក ។ លើសពីនេះ ក្នុងគោលបំណងនៃការផ្តល់ព័ត៌មាន បណ្តាភាគីអាចប្រើប្រាស់ចន្លោះពេលមួយផ្សេង ដូចដែលមានបញ្ជាក់នៅក្នុងរបាយការណ៍វាយតម្លៃលើកទី ២ ។
- ៤. បានឃើញថានៅក្នុងអត្ថបទកែសម្រួលឆ្នាំ ១៩៩៦ នៃគោលការណ៍ណែនាំ សំរាប់ការធ្វើសារពើភ័ណ្ឌឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ថ្នាក់ជាតិ របស់ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកកិច្ចការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បរិមាណអេមីស្យុងកើតពីឆ្នុនៈលក់ទៅឱ្យនាវា ឬធុនហោះសំរាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងការដឹកជញ្ជូនអន្តរជាតិមិនគួររាប់បញ្ចូលក្នុងបរិមាណសរុបសំរាប់ប្រទេសមួយទេ ប៉ុន្តែត្រូវរាយការណ៍ដោយឡែក និងអំពាវនាវឱ្យក្រុមជំនួយការផ្តល់យោបល់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីធ្វើសេចក្តីលំអិតបន្ថែមស្តីពីការរាប់បញ្ចូលអេមីស្យុងទាំងនោះនៅក្នុងសារពើភ័ណ្ឌសរុបសំរាប់បណ្តាភាគី ។
- ៥. សំរេចថាអេមីស្យុងពីដំនើរប្រតិបត្តិការពហុភាគីអន្តរជាតិដោយធម្មតាត្រូវរាប់បញ្ចូលទៅក្នុងបរិមាណសរុបសំរាប់ប្រទេសមួយទេ ប៉ុន្តែត្រូវរាយការណ៍ដោយឡែក រីឯអេមីស្យុងផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការនិងត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងបរិមាណអេមីស្យុងសរុបសំរាប់ប្រទេសនៃភាគីមួយ ឬបណ្តាភាគីដែលពាក់ព័ន្ធ ។

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ

សេចក្តីសម្រេច 3/CP.3

ការអនុវត្តមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ៨ និង ៩ នៃអនុសញ្ញា

សន្និសីទបណ្តាភាគី

- កត់សំគាល់បណ្តាខក្នុងមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ៨ និង ៩ នៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។
កត់សំគាល់ផងដែរនូវខក្នុងមាត្រា ៣ នៃអនុសញ្ញានេះ និងខក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌ ១ (ខ) នៃ អណត្តិក្រុងប៊ែរឡាំង ។
១. ស្នើថា នៅក្នុងសម័យប្រជុំទី ៨ របស់ខ្លួន អង្គភាពជំនួយការអនុវត្ត ត្រូវរៀបចំធ្វើអត្តសញ្ញាណ និងកំណត់ច្បាស់កម្មភាពចាំបាច់សំរាប់ បំពេញតាមតម្រូវការនៃបណ្តាភាគីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដែលចែងក្នុងមាត្រា ៤ វាក្យខ័ណ្ឌ ៨ និង ៩ នៃអនុសញ្ញា ដែលកើតឡើងពី ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង/ឬផលប៉ះពាល់បណ្តាលពីវិធានការឆ្លើយតប ។ បញ្ហាគួរគិតណាមួយ មានវិធានការ ពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់មូលនិធិ ការធានារ៉ាប់រង និងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា ។
 ២. ស្នើផងដែរឱ្យអង្គភាពជំនួយការអនុវត្តធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ទៅសន្និសីទបណ្តាភាគីអំពីលទ្ធផលនៃដំណើរការនេះ នៅក្នុងសម័យប្រជុំ លើកទី ៤ របស់ខ្លួន ។
 ៣. ស្នើឱ្យសន្និសីទបណ្តាភាគីធ្វើសេចក្តីសម្រេចស្តីពីវិធានការដោយយោងតាមសេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍នៃដំណើរការនេះ នៅក្នុង សម័យប្រជុំលើកទី ៤ របស់ខ្លួន ។

របាយការណ៍នៃសន្និសីទបណ្តាភាគីពិសោធន៍ប្រជុំលើកទី ៣ របស់ខ្លួន
ពាក្យ : អេមីស្យុងឧស្ម័នកាបូនិកសារុបនៃបណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ នៅឆ្នាំ ១៩៩០
សរាប់គោលបំណងនៃមាត្រា ២៥ នៃពិធីសារក្រុងក្យូតូ

ភាគី	អេមីស្យុង (Gg)	ភាគរយ
អូស្ត្រាលី	៥៥.២០០	០.៤
បែលស៊ិច	១១៣.៤០៥	០.៨
ប៊ូលហ្គារី	៨២.៥៩០	០.៦
កាណាដា	៤៥៧.៤៤១	៣.៣
សាធារណរដ្ឋឆេក	១៦៥.៥១៤	១.២
ដាណឺម៉ាក	៥២.១០០	០.៤
អូស្ត្រី	២៨៨.៥៦៥	២.១
អេស្ប៉ាញ	៣៧.៧៩៧	០.៣
ហ្វាំងឡង់	៥៣.៩០០	០.៤
បារាំង	៣៦៦.៥៣៦	២.៧
អាល្លឺម៉ង់	១.០១២.៤៤៣	៧.៤
ក្រិច	៨២.១០០	០.៦
ហុងគ្រី	៧១.៦៧៣	០.៥
អាយស្លែន	២.១៧២	០.០
អៀរឡង់	៣០.៧១៩	០.២
អ៊ីតាលី	៤២៨.៩៤១	៣.១
ជប៉ុន	១.១៧៣.៣៦០	៨.៥
ឡាទី	២២.៩៧៦	០.២
លីតូនីស្ត	២០៨	០.០
លុចសំបួរ	១១.៣៤៣	០.១
ម៉ូណាកូ	៧១	០.០
ហូឡង់	១៦៧.៦០០	១.២
ណូវែសេឡង់	២៥.៥៣០	០.២
នីរវេ	៣៥.៥៣៣	០.៣
ប៊ូឡូឡា	៤១៤.៥៣០	៣.០
ព័រទុយហ្គាល់	៤២.១៤៨	០.៣
រ៉ូម៉ានី	១៧១.១០៣	១.២
សហព័ន្ធរុស្ស៊ី	២.៣៨៨.៧២០	១៧.៤
ស្កុវ៉ាគី	៥៨.២៧៨	០.៤
អេស្ប៉ាញ	២៦០.៦៥៤	១.៩
ស្វីយែរ	៦១.២៥៦	០.៤
ស្វីស	៤៣.៦០០	០.៣
ចក្រភពអង់គ្លេសនិងអៀរឡង់ខាងជើង	៥៨៤.០៧៨	៤.៣
សហរដ្ឋអាមេរិក	៤.៥៥៧.០២២	៣៦.១
សរុប	១៣.៧២៨.៣០៦	១០០.០

"ខ្លឹមសារនេះផ្អែកលើព័ត៌មានពីបណ្តាភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ដែលបានដាក់ជូនរបាយការណ៍ជាតិដំបូងនៅមុន ឬនៅថ្ងៃទី ១១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៩៧ និងត្រូវបានចងក្រងដោយលេខាធិការដ្ឋាននៅក្នុងបទដ្ឋានមួយចំនួន A/C.237/81/FCCC/CP/1998/12/Add.2 និង FCCC/SB/1997/5 ។"

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ

របាយការណ៍មួយចំនួនមានទិន្នន័យអំពីអតិស្ស័យ CO_2 តាមប្រភព និងការចាប់យកដោយអាងស្រូបកាបូនដោយសារការប្រែប្រួលលើការប្រើប្រាស់ដី និងព្រៃឈើ ប៉ុន្តែដោយសាររបាយការណ៍ទាំងនោះរៀបចំតាមទម្រង់ផ្សេងៗ ទិន្នន័យទាំងនោះមិនបានដាក់ចេញនៅទីនេះទេ ។

សន្ទានុក្រម

Ad hoc Group on the Berlin Mandate (AGBM)	ក្រុមការងារបណ្តោះអាសន្ននៃអណត្តិក្រុងប៊ែរឡាំង
Adverse effect	ផលអវិជ្ជមាន
Arbitration	មជ្ឈត្តវិនិច្ឆ័យ
Berlin Mandate	អណត្តិក្រុងប៊ែរឡាំង
Clean development mechanism	យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត
Climate change	ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
Climate system	ប្រព័ន្ធអាកាសធាតុ
Common but differentiated responsibilities	ការទទួលខុសត្រូវរួមគ្នា តែមានកម្រិតផ្សេងគ្នា
Conference of the Parties (CoP)	សន្និសីទបណ្តាភាគី
Eligibility	ភាពអាចជ្រើសរើសយកបាន, ភាពមានសិទ្ធិទទួល
Emission	អេមីស្យុង, ការបញ្ចេញឧស្ម័ន
Emission reduction unit	ឯកតាកាត់បន្ថយអេមីស្យុង
Greenhouse effect	ផលផ្ទះកញ្ចក់
Greenhouse gas (GHG)	ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់
Intergovernmental Negotiating Committee for a Framework Convention on Climate Change (INC/FCCC)	គណៈកម្មការអន្តររដ្ឋាភិបាលដើម្បីចរចាបង្កើតអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)	ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាល ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
Join implementation	ការអនុវត្តន៍រួមគ្នា
Join fulfillment of commitments	កិច្ចអនុវត្តន៍ការសន្យារួមគ្នា
Least developed countries	ប្រទេសក្រីក្របំផុត
Legally binding commitment	ការសន្យាជាលក្ខណៈច្បាប់
Modalities	ទម្រង់ការ ? លក្ខខណ្ឌ ?
National communication	របាយការណ៍ជាតិ
Precautionary principle	វិធានការបង្ការជាមុន
Precursor	សារធាតុនាំមុខ
Prediction	ការព្យាករណ៍
Projection	ចំនោល ការព្យាករណ៍
Quantified emission limitation and reduction commitments	ការសន្យាកំណត់ និងកាត់បន្ថយបរិមាណអេមីស្យុង
Regional economic integration organization	អង្គការសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់
Reservoir	អាងផ្ទុកទឹក
Sink	អាងស្រូបកាបូន
Source	ប្រភព
Systematic observation	ការសង្កេតយថា ក្រុម ការសង្កេតជាប្រចាំ
Uncertainty	ភាពមិនប្រាកដប្រជា
United Nations Development Programme (UNEP)	កម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ
World Meteorological Organisation	អង្គការឧតុនិយមពិភពលោក

**KYOTO PROTOCOL TO THE
UNITED NATIONS FRAMEWORK CONVENTION ON CLIMATE CHANGE**

The Parties to this Protocol,

Being Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change, hereinafter referred to as "the Convention",

In pursuit of the ultimate objective of the Convention as stated in its Article 2,

Recalling the provisions of the Convention,

Being guided by Article 3 of the Convention,

Pursuant to the Berlin Mandate adopted by decision 1/CP.1 of the Conference of the Parties to the Convention at its first session,

Have agreed as follows:

Article 1

For the purposes of this Protocol, the definitions contained in Article 1 of the Convention shall apply. In addition:

1. "Conference of the Parties" means the Conference of the Parties to the Convention.
2. "Convention" means the United Nations Framework Convention on Climate Change, adopted in New York on 9 May 1992.
3. "Intergovernmental Panel on Climate Change" means the Intergovernmental Panel on Climate Change established in 1988 jointly by the World Meteorological Organization and the United Nations Environment Programme.
4. "Montreal Protocol" means the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer, adopted in Montreal on 16 September 1987 and as subsequently adjusted and amended.
5. "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote.
6. "Party" means, unless the context otherwise indicates, a Party to this Protocol.
7. "Party included in Annex I" means a Party included in Annex I to the Convention, as may be amended, or a Party which has made a notification under Article 4, paragraph 2(g), of the Convention.

Article 2

1. Each Party included in Annex I, in achieving its quantified emission limitation and reduction commitments under Article 3, in order to promote sustainable development, shall:
 - (a) Implement and/or further elaborate policies and measures in accordance with its national circumstances, such as:
 - (i) Enhancement of energy efficiency in relevant sectors of the national economy;
 - (ii) Protection and enhancement of sinks and reservoirs of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, taking into account its commitments under relevant international environmental agreements; promotion of sustainable forest management practices, afforestation and reforestation;
 - (iii) Promotion of sustainable forms of agriculture in light of climate change considerations;
 - (iv) Research on, and promotion, development and increased use of, new and renewable forms of energy, of carbon dioxide sequestration technologies and of advanced and innovative environmentally sound technologies;

- (v) Progressive reduction or phasing out of market imperfections, fiscal incentives, tax and duty exemptions and subsidies in all greenhouse gas emitting sectors that run counter to the objective of the Convention and application of market instruments;
 - (vi) Encouragement of appropriate reforms in relevant sectors aimed at promoting policies and measures which limit or reduce emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol;
 - (vii) Measures to limit and/or reduce emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol in the transport sector;
 - (viii) Limitation and/or reduction of methane emissions through recovery and use in waste management, as well as in the production, transport and distribution of energy;
- b) Cooperate with other such Parties to enhance the individual and combined effectiveness of their policies and measures adopted under this Article, pursuant to Article 4, paragraph 2(e)(i), of the Convention. To this end, these Parties shall take steps to share their experience and exchange information on such policies and measures, including developing ways of improving their comparability, transparency and effectiveness. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session or as soon as practicable thereafter, consider ways to facilitate such cooperation, taking into account all relevant information.
2. The Parties included in Annex I shall pursue limitation or reduction of emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol from aviation and marine bunker fuels, working through the International Civil Aviation Organization and the International Maritime Organization, respectively.
 3. The Parties included in Annex I shall strive to implement policies and measures under this Article in such a way as to minimize adverse effects, including the adverse effects of climate change, effects on international trade, and social, environmental and economic impacts on other Parties, especially developing country Parties and in particular those identified in Article 4, paragraphs 8 and 9, of the Convention, taking into account Article 3 of the Convention. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol may take further action, as appropriate, to promote the implementation of the provisions of this paragraph.
 4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, if it decides that it would be beneficial to coordinate any of the policies and measures in paragraph 1(a) above, taking into account different national circumstances and potential effects, shall consider ways and means to elaborate the coordination of such policies and measures.

Article 3

1. The Parties included in Annex I shall, individually or jointly, ensure that their aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A do not exceed their assigned amounts, calculated pursuant to their quantified emission limitation and reduction commitments inscribed in Annex B and in accordance with the provisions of this Article, with a view to reducing their overall emissions of such gases by at least 5 per cent below 1990 levels in the commitment period 2008 to 2012.
2. Each Party included in Annex I shall, by 2005, have made demonstrable progress in achieving its commitments under this Protocol.
3. The net changes in greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks resulting from direct human-induced land-use change and forestry activities, limited to afforestation, reforestation and deforestation since 1990, measured as verifiable changes in carbon stocks in each commitment period, shall be used to meet the commitments under this Article of each Party included in Annex I. The greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks associated with those activities shall be reported in a transparent and verifiable manner and reviewed in accordance with Articles 7 and 8.
4. Prior to the first session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, each Party included in Annex I shall provide, for consideration by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, data to establish its level of carbon stocks in 1990 and to enable an estimate to be made of its changes in carbon stocks in subsequent years. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session or as soon as practicable thereafter, decide upon modalities, rules and guidelines as to how, and which, additional human-induced activities related to changes in greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks in the

agricultural soils and the land-use change and forestry categories shall be added to, or subtracted from, the assigned amounts for Parties included in Annex I, taking into account uncertainties, transparency in reporting, verifiability, the methodological work of the Intergovernmental Panel on Climate Change, the advice provided by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice in accordance with Article 5 and the decisions of the Conference of the Parties. Such a decision shall apply in the second and subsequent commitment periods. A Party may choose to apply such a decision on these additional human-induced activities for its first commitment period, provided that these activities have taken place since 1990.

5. The Parties included in Annex I undergoing the process of transition to a market economy whose base year or period was established pursuant to decision 9/CP.2 of the Conference of the Parties at its second session shall use that base year or period for the implementation of their commitments under this Article. Any other Party included in Annex I undergoing the process of transition to a market economy which has not yet submitted its first national communication under Article 12 of the Convention may also notify the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol that it intends to use an historical base year or period other than 1990 for the implementation of its commitments under this Article. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall decide on the acceptance of such notification.
6. Taking into account Article 4, paragraph 6, of the Convention, in the implementation of their commitments under this Protocol other than those under this Article, a certain degree of flexibility shall be allowed by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol to the Parties included in Annex I undergoing the process of transition to a market economy.
7. In the first quantified emission limitation and reduction commitment period, from 2008 to 2012, the assigned amount for each Party included in Annex I shall be equal to the percentage inscribed for it in Annex B of its aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A in 1990, or the base year or period determined in accordance with paragraph 5 above, multiplied by five. Those Parties included in Annex I for whom land-use change and forestry constituted a net source of greenhouse gas emissions in 1990 shall include in their 1990 emissions base year or period the aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions by sources minus removals by sinks in 1990 from land-use change for the purposes of calculating their assigned amount.
8. Any Party included in Annex I may use 1995 as its base year for hydrofluorocarbons, perfluorocarbons and sulphur hexafluoride, for the purposes of the calculation referred to in paragraph 7 above.
9. Commitments for subsequent periods for Parties included in Annex I shall be established in amendments to Annex B to this Protocol, which shall be adopted in accordance with the provisions of Article 21, paragraph 7. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall initiate the consideration of such commitments at least seven years before the end of the first commitment period referred to in paragraph 1 above.
10. Any emission reduction units, or any part of an assigned amount, which a Party acquires from another Party in accordance with the provisions of Article 6 or of Article 17 shall be added to the assigned amount for the acquiring Party.
11. Any emission reduction units, or any part of an assigned amount, which a Party transfers to another Party in accordance with the provisions of Article 6 or of Article 17 shall be subtracted from the assigned amount for the transferring Party.
12. Any certified emission reductions which a Party acquires from another Party in accordance with the provisions of Article 12 shall be added to the assigned amount for the acquiring Party.
13. If the emissions of a Party included in Annex I in a commitment period are less than its assigned amount under this Article, this difference shall, on request of that Party, be added to the assigned amount for that Party for subsequent commitment periods.
14. Each Party included in Annex I shall strive to implement the commitments mentioned in paragraph 1 above in such a way as to minimize adverse social, environmental and economic impacts on developing country Parties, particularly those identified in Article 4, paragraphs 8 and 9, of the Convention. In line with relevant decisions of the Conference of the Parties on the implementation of those paragraphs, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session, consider what actions are necessary to minimize the adverse effects of climate change and/or the

impacts of response measures on Parties referred to in those paragraphs. Among the issues to be considered shall be the establishment of funding, insurance and transfer of technology.

Article 4

1. Any Parties included in Annex I that have reached an agreement to fulfil their commitments under Article 3 jointly, shall be deemed to have met those commitments provided that their total combined aggregate anthropogenic carbon dioxide equivalent emissions of the greenhouse gases listed in Annex A do not exceed their assigned amounts calculated pursuant to their quantified emission limitation and reduction commitments inscribed in Annex B and in accordance with the provisions of Article 3. The respective emission level allocated to each of the Parties to the agreement shall be set out in that agreement.
2. The Parties to any such agreement shall notify the secretariat of the terms of the agreement on the date of deposit of their instruments of ratification, acceptance or approval of this Protocol, or accession thereto. The secretariat shall in turn inform the Parties and signatories to the Convention of the terms of the agreement.
3. Any such agreement shall remain in operation for the duration of the commitment period specified in Article 3, paragraph 7.
4. If Parties acting jointly do so in the framework of, and together with, a regional economic integration organization, any alteration in the composition of the organization after adoption of this Protocol shall not affect existing commitments under this Protocol. Any alteration in the composition of the organization shall only apply for the purposes of those commitments under Article 3 that are adopted subsequent to that alteration.
5. In the event of failure by the Parties to such an agreement to achieve their total combined level of emission reductions, each Party to that agreement shall be responsible for its own level of emissions set out in the agreement.
6. If Parties acting jointly do so in the framework of, and together with, a regional economic integration organization which is itself a Party to this Protocol, each member State of that regional economic integration organization individually, and together with the regional economic integration organization acting in accordance with Article 24, shall, in the event of failure to achieve the total combined level of emission reductions, be responsible for its level of emissions as notified in accordance with this Article.

Article 5

1. Each Party included in Annex I shall have in place, no later than one year prior to the start of the first commitment period, a national system for the estimation of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol. Guidelines for such national systems, which shall incorporate the methodologies specified in paragraph 2 below, shall be decided upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol at its first session.
2. Methodologies for estimating anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol shall be those accepted by the Intergovernmental Panel on Climate Change and agreed upon by the Conference of the Parties at its third session. Where such methodologies are not used, appropriate adjustments shall be applied according to methodologies agreed upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol at its first session. Based on the work of, inter alia, the Intergovernmental Panel on Climate Change and advice provided by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall regularly review and, as appropriate, revise such methodologies and adjustments, taking fully into account any relevant decisions by the Conference of the Parties. Any revision to methodologies or adjustments shall be used only for the purposes of ascertaining compliance with commitments under Article 3 in respect of any commitment period adopted subsequent to that revision.
3. The global warming potentials used to calculate the carbon dioxide equivalence of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases listed in Annex A shall be those accepted by the Intergovernmental Panel on Climate Change and agreed upon by the Conference of the Parties at its third session. Based on the work of, inter alia, the Intergovernmental Panel on Climate Change and advice provided by the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, the

Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall regularly review and, as appropriate, revise the global warming potential of each such greenhouse gas, taking fully into account any relevant decisions by the Conference of the Parties. Any revision to a global warming potential shall apply only to commitments under Article 3 in respect of any commitment period adopted subsequent to that revision.

Article 6

1. For the purpose of meeting its commitments under Article 3, any Party included in Annex I may transfer to, or acquire from, any other such Party emission reduction units resulting from projects aimed at reducing anthropogenic emissions by sources or enhancing anthropogenic removals by sinks of greenhouse gases in any sector of the economy, provided that:
 - (a) Any such project has the approval of the Parties involved;
 - (b) Any such project provides a reduction in emissions by sources, or an enhancement of removals by sinks, that is additional to any that would otherwise occur;
 - (c) It does not acquire any emission reduction units if it is not in compliance with its obligations under Articles 5 and 7; and
 - (d) The acquisition of emission reduction units shall be supplemental to domestic actions for the purposes of meeting commitments under Article 3.
2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol may, at its first session or as soon as practicable thereafter, further elaborate guidelines for the implementation of this Article, including for verification and reporting.
3. A Party included in Annex I may authorize legal entities to participate, under its responsibility, in actions leading to the generation, transfer or acquisition under this Article of emission reduction units.
4. If a question of implementation by a Party included in Annex I of the requirements referred to in this Article is identified in accordance with the relevant provisions of Article 8, transfers and acquisitions of emission reduction units may continue to be made after the question has been identified, provided that any such units may not be used by a Party to meet its commitments under Article 3 until any issue of compliance is resolved.

Article 7

1. Each Party included in Annex I shall incorporate in its annual inventory of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, submitted in accordance with the relevant decisions of the Conference of the Parties, the necessary supplementary information for the purposes of ensuring compliance with Article 3, to be determined in accordance with paragraph 4 below.
2. Each Party included in Annex I shall incorporate in its national communication, submitted under Article 12 of the Convention, the supplementary information necessary to demonstrate compliance with its commitments under this Protocol, to be determined in accordance with paragraph 4 below.
3. Each Party included in Annex I shall submit the information required under paragraph 1 above annually, beginning with the first inventory due under the Convention for the first year of the commitment period after this Protocol has entered into force for that Party. Each such Party shall submit the information required under paragraph 2 above as part of the first national communication due under the Convention after this Protocol has entered into force for it and after the adoption of guidelines as provided for in paragraph 4 below. The frequency of subsequent submission of information required under this Article shall be determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, taking into account any timetable for the submission of national communications decided upon by the Conference of the Parties.
4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall adopt at its first session, and review periodically thereafter, guidelines for the preparation of the information required under this Article, taking into account guidelines for the preparation of national communications by Parties included in Annex I adopted by the Conference of the Parties. The Conference of the Parties

serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall also, prior to the first commitment period, decide upon modalities for the accounting of assigned amounts.

Article 8

1. The information submitted under Article 7 by each Party included in Annex I shall be reviewed by expert review teams pursuant to the relevant decisions of the Conference of the Parties and in accordance with guidelines adopted for this purpose by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol under paragraph 4 below. The information submitted under Article 7, paragraph 1, by each Party included in Annex I shall be reviewed as part of the annual compilation and accounting of emissions inventories and assigned amounts. Additionally, the information submitted under Article 7, paragraph 2, by each Party included in Annex I shall be reviewed as part of the review of communications.
2. Expert review teams shall be coordinated by the secretariat and shall be composed of experts selected from those nominated by Parties to the Convention and, as appropriate, by intergovernmental organizations, in accordance with guidance provided for this purpose by the Conference of the Parties.
3. The review process shall provide a thorough and comprehensive technical assessment of all aspects of the implementation by a Party of this Protocol. The expert review teams shall prepare a report to the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, assessing the implementation of the commitments of the Party and identifying any potential problems in, and factors influencing, the fulfilment of commitments. Such reports shall be circulated by the secretariat to all Parties to the Convention. The secretariat shall list those questions of implementation indicated in such reports for further consideration by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.
4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall adopt at its first session, and review periodically thereafter, guidelines for the review of implementation of this Protocol by expert review teams taking into account the relevant decisions of the Conference of the Parties.
5. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, with the assistance of the Subsidiary Body for Implementation and, as appropriate, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice, consider:
 - (a) The information submitted by Parties under Article 7 and the reports of the expert reviews thereon conducted under this Article; and
 - (b) Those questions of implementation listed by the secretariat under paragraph 3 above, as well as any questions raised by Parties.
6. Pursuant to its consideration of the information referred to in paragraph 5 above, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall take decisions on any matter required for the implementation of this Protocol.

Article 9

1. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall periodically review this Protocol in the light of the best available scientific information and assessments on climate change and its impacts, as well as relevant technical, social and economic information. Such reviews shall be coordinated with pertinent reviews under the Convention, in particular those required by Article 4, paragraph 2(d), and Article 7, paragraph 2(a), of the Convention. Based on these reviews, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall take appropriate action.
2. The first review shall take place at the second session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. Further reviews shall take place at regular intervals and in a timely manner.

Article 10

All Parties, taking into account their common but differentiated responsibilities and their specific national and regional development priorities, objectives and circumstances, without introducing any new

commitments for Parties not included in Annex I, but reaffirming existing commitments under Article 4, paragraph 1, of the Convention, and continuing to advance the implementation of these commitments in order to achieve sustainable development, taking into account Article 4, paragraphs 3, 5 and 7, of the Convention, shall:

- a) Formulate, where relevant and to the extent possible, cost-effective national and, where appropriate, regional programmes to improve the quality of local emission factors, activity data and/or models which reflect the socio-economic conditions of each Party for the preparation and periodic updating of national inventories of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, using comparable methodologies to be agreed upon by the Conference of the Parties, and consistent with the guidelines for the preparation of national communications adopted by the Conference of the Parties;
- b) Formulate, implement, publish and regularly update national and, where appropriate, regional programmes containing measures to mitigate climate change and measures to facilitate adequate adaptation to climate change:
 - (i) Such programmes would, inter alia, concern the energy, transport and industry sectors as well as agriculture, forestry and waste management. Furthermore, adaptation technologies and methods for improving spatial planning would improve adaptation to climate change; and
 - (ii) Parties included in Annex I shall submit information on action under this Protocol, including national programmes, in accordance with Article 7; and other Parties shall seek to include in their national communications, as appropriate, information on programmes which contain measures that the Party believes contribute to addressing climate change and its adverse impacts, including the abatement of increases in greenhouse gas emissions, and enhancement of and removals by sinks, capacity building and adaptation measures;
- c) Cooperate in the promotion of effective modalities for the development, application and diffusion of, and take all practicable steps to promote, facilitate and finance, as appropriate, the transfer of, or access to, environmentally sound technologies, know-how, practices and processes pertinent to climate change, in particular to developing countries, including the formulation of policies and programmes for the effective transfer of environmentally sound technologies that are publicly owned or in the public domain and the creation of an enabling environment for the private sector, to promote and enhance the transfer of, and access to, environmentally sound technologies;
- d) Cooperate in scientific and technical research and promote the maintenance and the development of systematic observation systems and development of data archives to reduce uncertainties related to the climate system, the adverse impacts of climate change and the economic and social consequences of various response strategies, and promote the development and strengthening of endogenous capacities and capabilities to participate in international and intergovernmental efforts, programmes and networks on research and systematic observation, taking into account Article 5 of the Convention;
- e) Cooperate in and promote at the international level, and, where appropriate, using existing bodies, the development and implementation of education and training programmes, including the strengthening of national capacity building, in particular human and institutional capacities and the exchange or secondment of personnel to train experts in this field, in particular for developing countries, and facilitate at the national level public awareness of, and public access to information on, climate change. Suitable modalities should be developed to implement these activities through the relevant bodies of the Convention, taking into account Article 6 of the Convention;
- f) Include in their national communications information on programmes and activities undertaken pursuant to this Article in accordance with relevant decisions of the Conference of the Parties; and
- g) Give full consideration, in implementing the commitments under this Article, to Article 4, paragraph 8, of the Convention.

Article 11

1. In the implementation of Article 10, Parties shall take into account the provisions of Article 4, paragraphs 4, 5, 7, 8 and 9, of the Convention.

2. In the context of the implementation of Article 4, paragraph 1, of the Convention, in accordance with the provisions of Article 4, paragraph 3, and Article 11 of the Convention, and through the entity or entities entrusted with the operation of the financial mechanism of the Convention, the developed country Parties and other developed Parties included in Annex II to the Convention shall:

- (a) Provide new and additional financial resources to meet the agreed full costs incurred by developing country Parties in advancing the implementation of existing commitments under Article 4, paragraph 1(a), of the Convention that are covered in Article 10, subparagraph (a); and
- (b) Also provide such financial resources, including for the transfer of technology, needed by the developing country Parties to meet the agreed full incremental costs of advancing the implementation of existing commitments under Article 4, paragraph 1, of the Convention that are covered by Article 10 and that are agreed between a developing country Party and the international entity or entities referred to in Article 11 of the Convention, in accordance with that Article.

The implementation of these existing commitments shall take into account the need for adequacy and predictability in the flow of funds and the importance of appropriate burden sharing among developed country Parties. The guidance to the entity or entities entrusted with the operation of the financial mechanism of the Convention in relevant decisions of the Conference of the Parties, including those agreed before the adoption of this Protocol, shall apply mutatis mutandis to the provisions of this paragraph.

3. The developed country Parties and other developed Parties in Annex II to the Convention may also provide, and developing country Parties avail themselves of, financial resources for the implementation of Article 10, through bilateral, regional and other multilateral channels.

Article 12

1. A clean development mechanism is hereby defined.
2. The purpose of the clean development mechanism shall be to assist Parties not included in Annex I in achieving sustainable development and in contributing to the ultimate objective of the Convention, and to assist Parties included in Annex I in achieving compliance with their quantified emission limitation and reduction commitments under Article 3.
3. Under the clean development mechanism:
 - (a) Parties not included in Annex I will benefit from project activities resulting in certified emission reductions; and
 - (b) Parties included in Annex I may use the certified emission reductions accruing from such project activities to contribute to compliance with part of their quantified emission limitation and reduction commitments under Article 3, as determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.
4. The clean development mechanism shall be subject to the authority and guidance of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol and be supervised by an executive board of the clean development mechanism.
5. Emission reductions resulting from each project activity shall be certified by operational entities to be designated by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, on the basis of:
 - (a) Voluntary participation approved by each Party involved;
 - (b) Real, measurable, and long-term benefits related to the mitigation of climate change; and
 - (c) Reductions in emissions that are additional to any that would occur in the absence of the certified project activity.
6. The clean development mechanism shall assist in arranging funding of certified project activities as necessary.

7. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session, elaborate modalities and procedures with the objective of ensuring transparency, efficiency and accountability through independent auditing and verification of project activities.
8. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall ensure that a share of the proceeds from certified project activities is used to cover administrative expenses as well as to assist developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change to meet the costs of adaptation.
9. Participation under the clean development mechanism, including in activities mentioned in paragraph 3(a) above and in the acquisition of certified emission reductions, may involve private and/or public entities, and is to be subject to whatever guidance may be provided by the executive board of the clean development mechanism.
10. Certified emission reductions obtained during the period from the year 2000 up to the beginning of the first commitment period can be used to assist in achieving compliance in the first commitment period.

Article 13

1. The Conference of the Parties, the supreme body of the Convention, shall serve as the meeting of the Parties to this Protocol.
2. Parties to the Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to this Protocol.
3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, any member of the Bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Protocol, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Protocol.
4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall keep under regular review the implementation of this Protocol and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Protocol and shall:
 - (a) Assess, on the basis of all information made available to it in accordance with the provisions of this Protocol, the implementation of this Protocol by the Parties, the overall effects of the measures taken pursuant to this Protocol, in particular environmental, economic and social effects as well as their cumulative impacts and the extent to which progress towards the objective of the Convention is being achieved;
 - (b) Periodically examine the obligations of the Parties under this Protocol, giving due consideration to any reviews required by Article 4, paragraph 2(d), and Article 7, paragraph 2, of the Convention, in the light of the objective of the Convention, the experience gained in its implementation and the evolution of scientific and technological knowledge, and in this respect consider and adopt regular reports on the implementation of this Protocol;
 - (c) Promote and facilitate the exchange of information on measures adopted by the Parties to address climate change and its effects, taking into account the differing circumstances, responsibilities and capabilities of the Parties and their respective commitments under this Protocol;
 - (d) Facilitate, at the request of two or more Parties, the coordination of measures adopted by them to address climate change and its effects, taking into account the differing circumstances, responsibilities and capabilities of the Parties and their respective commitments under this Protocol;
 - (e) Promote and guide, in accordance with the objective of the Convention and the provisions of this Protocol, and taking fully into account the relevant decisions by the Conference of the Parties, the development and periodic refinement of comparable methodologies for the effective

implementation of this Protocol, to be agreed on by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol;

- (f) Make recommendations on any matters necessary for the implementation of this Protocol;
 - (g) Seek to mobilize additional financial resources in accordance with Article 11, paragraph 2;
 - (h) Establish such subsidiary bodies as are deemed necessary for the implementation of this Protocol;
 - (i) Seek and utilize, where appropriate, the services and cooperation of, and information provided by, competent international organizations and intergovernmental and non-governmental bodies; and
 - (j) Exercise such other functions as may be required for the implementation of this Protocol, and consider any assignment resulting from a decision by the Conference of the Parties.
5. The rules of procedure of the Conference of the Parties and financial procedures applied under the Convention shall be applied mutatis mutandis under this Protocol, except as may be otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.
 6. The first session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be convened by the secretariat in conjunction with the first session of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of the entry into force of this Protocol. Subsequent ordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held every year and in conjunction with ordinary sessions of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.
 7. Extraordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.
 8. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State member thereof or observers thereto not party to the Convention, may be represented at sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol as observers. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, which is qualified in matters covered by this Protocol and which has informed the secretariat of its wish to be represented at a session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol as an observer, may be so admitted unless at least one third of the Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure, as referred to in paragraph 5 above.

Article 14

1. The secretariat established by Article 8 of the Convention shall serve as the secretariat of this Protocol.
2. Article 8, paragraph 2, of the Convention on the functions of the secretariat, and Article 8, paragraph 3, of the Convention on arrangements made for the functioning of the secretariat, shall apply mutatis mutandis to this Protocol. The secretariat shall, in addition, exercise the functions assigned to it under this Protocol.

Article 15

1. The Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation established by Articles 9 and 10 of the Convention shall serve as, respectively, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Protocol. The provisions relating to the functioning of these two bodies under the Convention shall apply mutatis mutandis to this Protocol. Sessions of the meetings of the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Protocol shall be held in conjunction with the meetings of, respectively, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of the Convention.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any session of the subsidiary bodies. When the subsidiary bodies serve as the subsidiary bodies of this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to this Protocol.
3. When the subsidiary bodies established by Articles 9 and 10 of the Convention exercise their functions with regard to matters concerning this Protocol, any member of the Bureaux of those subsidiary bodies representing a Party to the Convention but, at that time, not a party to this Protocol, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Protocol.

Article 16.

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, as soon as practicable, consider the application to this Protocol of, and modify as appropriate, the multilateral consultative process referred to in Article 13 of the Convention, in the light of any relevant decisions that may be taken by the Conference of the Parties. Any multilateral consultative process that may be applied to this Protocol shall operate without prejudice to the procedures and mechanisms established in accordance with Article 18.

Article 17

The Conference of the Parties shall define the relevant principles, modalities, rules and guidelines, in particular for verification, reporting and accountability for emissions trading. The Parties included in Annex B may participate in emissions trading for the purposes of fulfilling their commitments under Article 3. Any such trading shall be supplemental to domestic actions for the purpose of meeting quantified emission limitation and reduction commitments under that Article.

Article 18

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first session, approve appropriate and effective procedures and mechanisms to determine and to address cases of non-compliance with the provisions of this Protocol, including through the development of an indicative list of consequences, taking into account the cause, type, degree and frequency of non-compliance. Any procedures and mechanisms under this Article entailing binding consequences shall be adopted by means of an amendment to this Protocol.

Article 19

The provisions of Article 14 of the Convention on settlement of disputes shall apply mutatis mutandis to this Protocol.

Article 20

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.
2. Amendments to this Protocol shall be adopted at an ordinary session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. The text of any proposed amendment to this Protocol shall be communicated to the Parties by the secretariat at least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The secretariat shall also communicate the text of any proposed amendments to the Parties and signatories to the Convention and, for information, to the Depositary.
3. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to this Protocol by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting. The adopted amendment shall be communicated by the secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for their acceptance.
4. Instruments of acceptance in respect of an amendment shall be deposited with the Depositary. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 above shall enter into force for those Parties having accepted it on the ninetieth day after the date of receipt by the Depositary of an instrument of acceptance by at least three fourths of the Parties to this Protocol.

5. The amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits with the Depositary its instrument of acceptance of the said amendment.

Article 21

1. Annexes to this Protocol shall form an integral part thereof and, unless otherwise expressly provided, a reference to this Protocol constitutes at the same time a reference to any annexes thereto. Any annexes adopted after the entry into force of this Protocol shall be restricted to lists, forms and any other material of a descriptive nature that is of a scientific, technical, procedural or administrative character.
2. Any Party may make proposals for an annex to this Protocol and may propose amendments to annexes to this Protocol.
3. Annexes to this Protocol and amendments to annexes to this Protocol shall be adopted at an ordinary session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. The text of any proposed annex or amendment to an annex shall be communicated to the Parties by the secretariat at least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The secretariat shall also communicate the text of any proposed annex or amendment to an annex to the Parties and signatories to the Convention and, for information, to the Depositary.
4. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed annex or amendment to an annex by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the annex or amendment to an annex shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting. The adopted annex or amendment to an annex shall be communicated by the secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for their acceptance.
5. An annex, or amendment to an annex other than Annex A or B, that has been adopted in accordance with paragraphs 3 and 4 above shall enter into force for all Parties to this Protocol six months after the date of the communication by the Depositary to such Parties of the adoption of the annex or adoption of the amendment to the annex, except for those Parties that have notified the Depositary, in writing, within that period of their non-acceptance of the annex or amendment to the annex. The annex or amendment to an annex shall enter into force for Parties which withdraw their notification of non-acceptance on the ninetieth day after the date on which withdrawal of such notification has been received by the Depositary.
6. If the adoption of an annex or an amendment to an annex involves an amendment to this Protocol, that annex or amendment to an annex shall not enter into force until such time as the amendment to this Protocol enters into force.
7. Amendments to Annexes A and B to this Protocol shall be adopted and enter into force in accordance with the procedure set out in Article 20, provided that any amendment to Annex B shall be adopted only with the written consent of the Party concerned.

Article 22

1. Each Party shall have one vote, except as provided for in paragraph 2 below.
2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 23

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Protocol.

Article 24

1. This Protocol shall be open for signature and subject to ratification, acceptance or approval by States and regional economic integration organizations which are Parties to the Convention. It shall be open for signature at United Nations Headquarters in New York from 16 March 1998 to 15 March 1999. This

Protocol shall be open for accession from the day after the date on which it is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization which becomes a Party to this Protocol without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to this Protocol, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.
3. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, regional economic integration organizations shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification in the extent of their competence.

Article 25

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date on which not less than 55 Parties to the Convention, incorporating Parties included in Annex I which accounted in total for at least 55 per cent of the total carbon dioxide emissions for 1990 of the Parties included in Annex I, have deposited their instruments of ratification, acceptance, approval or accession.
2. For the purposes of this Article, "the total carbon dioxide emissions for 1990 of the Parties included in Annex I" means the amount communicated on or before the date of adoption of this Protocol by the Parties included in Annex I in their first national communications submitted in accordance with Article 12 of the Convention.
3. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves this Protocol or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 above for entry into force have been fulfilled, this Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.
4. For the purposes of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States members of the organization.

Article 26

No reservations may be made to this Protocol.

Article 27

1. At any time after three years from the date on which this Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Protocol by giving written notification to the Depositary.
2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal, or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.
3. Any Party that withdraws from the Convention shall be considered as also having withdrawn from this Protocol.

Article 28

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

DONE at Kyoto this eleventh day of December one thousand nine hundred and ninety-seven.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have affixed their signatures to this Protocol on the dates indicated.

Annex A

Greenhouse gases

Carbon dioxide (CO₂)
Methane (CH₄)
Nitrous oxide (N₂O)
Hydrofluorocarbons (HFCs)
Perfluorocarbons (PFCs)
Sulphur hexafluoride (SF₆)

Sectors/source categories

Energy

Fuel combustion

Energy industries
Manufacturing industries and construction
Transport
Other sectors
Other

Fugitive emissions from fuels

Solid fuels
Oil and natural gas
Other

Industrial processes

Mineral products
Chemical industry
Metal production
Other production
Production of halocarbons and sulphur hexafluoride
Consumption of halocarbons and sulphur hexafluoride
Other

Solvent and other product use

Agriculture

Enteric fermentation
Manure management
Rice cultivation
Agricultural soils
Prescribed burning of savannas
Field burning of agricultural residues
Other

Waste

Solid waste disposal on land
Wastewater handling
Waste incineration
Other

Annex B

Party	Quantified emission limitation or reduction commitment (percentage of base year or period)
Australia	108
Austria	92
Belgium	92
Bulgaria*	92
Canada	94
Croatia*	95
Czech Republic*	92
Denmark	92
Estonia*	92
European Community	92
Finland	92
France	92
Germany	92
Greece	94
Hungary*	110
Iceland	92
Ireland	92
Italy	94
Japan	92
Latvia*	92
Liechtenstein	92
Lithuania*	92
Luxembourg	92
Monaco	92
Netherlands	100
New Zealand	101
Norway	94
Poland*	92
Portugal	92
Romania*	92
Russian Federation*	100
Slovakia*	92
Slovenia*	92
Spain	92
Sweden	92
Switzerland	92
Ukraine*	100
United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	92
United States of America	93

* Countries that are undergoing the process of transition to a market economy.

